

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ ANAYASA METİNLERİ

Çeviren: Prof. Dr. Muvaffak AKBAY

BAĞIMSIZLIK BEYANNAMESİ

4 Temmuz 1776

Beşerî hâdiselerin cereyanı sırasında, bir millet için, kendisini diğer bir millete bağlayan siyasî bağları ortadan kaldırmak ve dünya devletleri arasında, tabiat kanunlarının ve tabiatın yaradınının bahşeylediği hakka istinaden, ayrı ve eşit mevkiini almak zarureti hasıl olursa, insanlık camiasının umumî efkârına karşı gösterilmesi gereken saygı, o milleti, ayrılmağa karar vermek hususuna sevk eden sebepleri beyan eylemeğe mecbur tutar.

Aşağıdaki hakikatlerin ispata lüzum kalmayacak kadar bedihi olduklarına inanıyoruz: Bütün insanlar eşit yaratılmışlardır. Bütün insanlara yaradan tarafından devir ve ferağ edilemeyen bazı haklar bahşolunmuştur. Bu haklar meyanında hayat, hürriyet ve saadetin aranması vardır. Hükûmetler, insanlar tarafından bu hakların teminat altına alınması için tesis olunmuştur ve bu hükûmetlerin iktidarlarının meşruiyeti idare olunanların rızalarından doğar. Her ne zaman bir hükûmet tarzı bu gayeyi yok edecek bir hal alırsa, halkın bu hükûmeti değiştirmeğe veya iskat etmeğe ve kendisine emniyet ve saadeti sağlamağa en uygun görünen prensiplere istinat eden ve bu şekilde teşkilâtlandırılmış olan yeni bir hükûmet tesis eylemeğe hakkı vardır. Vakıa, uzun müddettenberi müesses bulunan hükûmetlerin basit ve geçici sebeplerden dolayı değiştirilmemesi lüzumu ihtiyatkârlığın icabatındandır ve hakikaten, her zamanki tecrübe göstermiştir ki, insanlar, alıştıkları idare şekillerini yıkıp kendilerine adaleti bizzat sağlamaktansa tahammül edilebilecek fenalıklara katlanmağa daha mütemayildirler. Fakat, hiç değişmeden aynı maksada yöneltmiş uzun bir suiistimal ve gasp silsilesi, insanları mutlak bir istipdada tâbi tutmak niyetini açığa vurursa, böyle bir hükûmeti devirmek ve müstakbel emniyetlerini yeni tedbirlerle sağlamak, onların hakkı, onların vazifesidir. İşte, bu sömürgelerin sabretmeleri bu yüzden olmuştur ve bugün, onları, eski hükûmet sistemlerini değiştirmeğe icbar eden zaruret böyle bir zarurettir. Büyük Britanya Kralının bugünkü icraatının hikâyesi, cümlesi bu devletler üzerinde mutlak bir istipdat tesisine

matuf olan, seri halinde haksızlıkların ve tekrarlanan gasplerin hikâyesidir. Bunu isbat için hâdiseleri tarafsız dünya umumî efkârına arz edelim:

1. Kral, en salim ve kamu iyiliğine en lâzım olan kanunları tasdik etmekten imtina eyledi.

2. Kral, birinci derecede ehemmiyetli ve müstacel kanunlara, eğer bunların meriyet tarihleri kendi tasdikine talik edilmemiş ise, valilerinin rıza göstermelerini menetti ve bu suretle talik olunan kanunlarla iştiğali ise kendisi tamamiyle ihmal eyledi.

3. Büyük eyaletlerin kurulmasına müteallik diğer kanunları, bu eyaletler halkının (bir millet için kıymeti ölçüsüz olan ve ancak müstebitleri korkutan) yasama meclisinde temsil edilmek haklarından feragat etmemeleri takdirinde, tasdikten imtina eyledi.

4. Kral yasama meclislerini sırf yorgunluk saikiyle kendi tedbirlerine razı olmaları için, mutat olmayan, gayri müsait ve resmî evrak ve zabıtnamelerinin bulunduğu yerlerden uzak mahallerde topladı.

5. Kral bir çok defa, temsilciler meclislerini, halkın haklarına vaki olan tecavüzlerine erkekçe bir metanetle karşı koydukları için feshetti.

6. Kral bu fesihlerden sonra, uzun müddet, başka temsilciler meclisleri kurmak için seçim yapılmasına mani oldu ve yok edilmesi imkânsız bulunan yasama kudreti, bu suretle, halk tarafından kullanılmak üzere halkın umumuna avdet etti. Bu arada, devlet, dışarıdan istilâ ve içeriden karışıklık tehlikelerine maruz kaldı.

7. Kral bu devletlerin nüfuslarının artmasına engeller koymak istedi. Bu maksatla, yabancıların tabiiyet değiştirmelerini sağlayan kanunların tatbikini menetti ve bu diyarlara göçü teşvik eden kanunların ısdarına mani oldu ve yeniden toprak edinmenin şartlarını ağırlaştırdı.

8. Kral yargı erkinin tesisine matuf kanunların tasdikini reddetmek suretiyle adaletin teşkilâtlanmasını baltaladı.

9. Kral, yargıçları, vazifelerinin devamı ve maaşlarının miktar ve sureti tesviyesi bakımlarından yalnız kendi iradesine tâbi kıldı.

10. Kral, milletimize eziyet etmek ve memleketin zenginliğini sömürmek için hadsiz hesapsız memuriyetler tesis etti ve bu memlekete kabilelerle yeni memurlar gönderdi.

11. Kral, aramızda, sulh zamanında ve yasama meclislerimizin rızası olmadan daimî ordular bulundurdu.

12. Kral, askeri otoriteyi sivil otoriteye karşı bağımsız ve hattâ ona üstün kılmağa kalkıştı.

13. Kral, anayasalarımıza uygun olmayan ve kendi kanunlarımızla

telif edilemeyen mevzuata başkalarıyla birleşerek bizi tâbi kılmak istedi. Bunun için, aşağıda mevzuları kaydolunan sözde kanunları tasdik etti:

14. Aramızda, büyük kolorduların karargâh kurmaları;
  15. Askerlerin, bu devletlerin tebaalarına karşı işledikleri katil suçlarını, mevhum bir muhakeme usulüyle cezasız bırakmak;
  16. Dünyanın her tarafı ile olan ticaretimizi mahvetmek;
  17. Rızamız olmadan vergiler vazetmek;
  18. Bir çok ahvalde, jüri usulünün faydalarından istifade etmekten bizi mahrum eylemek;
  19. Aslı olmayan suçlar için muhakeme olunmak üzere bizi deniz-aşırı ülkelere göndermek;
  20. Komşu bir eyalette, İngiliz kanunlarının liberal sistemini ortadan kaldırmak ve keyfi bir hükümet tesis etmek ve bu eyaleti bir nümu- ne yapmak ve aynı mutlak hükümet tarzını bu sömürgelere de sokmak için onun hudutlarını genişletmek;
  21. Fermanlarımızı geri almak, en ehemmiyetli kanunlarımızı ilga etmek ve hükümet şekillerimizi temelinden bozmak;
  22. Her türlü ahvalde bizim yasama meclislerimizi faaliyetten menederek, bizim için riayeti mecburî olacak kanunlar ısdar eylemek kudretini bizzat haiz bulunduğunu beyan etmek.
  23. Kral, bizi himayesinden çıkardığını beyan ederek ve bize karşı harp yaparak memleketimizin idaresinden feragat etmiştir.
  24. Kral, denizlerimizi yağma etmiş, sahillerimizi tâlan eylemiş, şehirlerimizi yakmış ve yurtdaşlarımızı katletmiştir.
  25. Kral, şu anda bile, barbar yüz yıllarda dahi emsaline güç rast- lanan bir gaddarlık ve hiyanetle ve medenî bir milletin şerefine yaraşmı- yacak bir tarzda girişilmiş olan ölüm, hüsrân ve istipdat âbidesini tamam- lamak üzere, para ile tutulmuş yabancı askerlerden müteşekkil büyük orduları yola çıkartmış bulunmaktadır.
  26. Kral, açık denizlerde esir edilen vatandaşlarımızı kendi memle- ketlerine karşı silâh kullanmağa ve dost ve kardeşlerinin cellâtları ol- mağa mecbur etmiş veya onları kendi yurtdaşlarının ateşine maruz bira- karak öldürtmüştür.
  27. Kral, aramızda dahilî kargaşalıklar çıkmasını teşvik etmiş ve sınırlarımızın sekenesi üzerine, herkesin bildiği gibi, harp usulleri yaşı, cinsi ve şartları ayırmaksızın herkesi katletmek olan yerlileri, bu mer- hametsiz vahşileri saldırtmak istemiştir.
- Bütün bu zulümler yapılırken, biz en hürmetkâr bir ifade ile adalet istedik; müteaddit müracaatlarımızın yegâne cevabı haksızlıkların tevali

etmesi oldu. Müstebit bir tabiata malik olduğunu bütün ef'al ve harekâtiyê böylece ispat eden bir prens hür bir milleti idareye lâyük değildir.

Biz, Büyük Britanyalı kardeşlerimize karşı da hürmette kusur etmedik. Onları, zaman zaman, kendi yasama meclisleri tarafından, bizi adalete aykırı mevzuata tâbi tutmak hususundaki teşebbüslerden haberdar eyledik. Onlara, bu ülkelere hicretimizin ve yerleşmemizin hangi şartlar altında cereyan ettiğini hatırlattık. Onların adalet hislerine ve tab'an haiz oldukları âlicenaplığa müracaat ettik ve müsterek bir menşein aramızda husule getirdiği bağlar namına, kendileriyle olan alâkâmızı ve iyi münasebetlerimizi kaçınılması imkânsız bir şekilde sekteye uğratacak bu gasıpları tecviz etmemeleri için yalvardık. Onlar da, mantığın ve kan kardeşliğinin icaplarına bigâne kaldılar. Bu itibarla, ayrılmamızı emreden zarurete inkıyat eylememiz ve insanlığın geri kalan kısmının yaptığı gibi, harpte ve sulhta onlara düşman nazariyle bakmamız icap etmektedir.

Binaenaleyh, Birleşik Amerika Devletlerinin temsilcileri olan Bizler, umumî kongre halinde toplanmış olarak ve kâinatın yüce hâkimini maksadımızın doğruluğuna işhat ederek, bu sömürgelerin büyük halkı namına ve ondan aldığımız otoriteye dayanarak, bu birleşmiş sömürgelerin hür ve bağımsız devletler olduklarını ve böyle olmağa hakları bulunduğunu; Büyük Britanya Krallığına karşı her türlü itaatten azade olduklarını; kendileriyle Büyük Britanya Devleti arasındaki her türlü siyasi bağın tamamen ortadan kalktığını ve kalkması lâzım geldiğini; diğer hür ve bağımsız devletler gibi bunların da, harp yapmakta, sulh akdetmekte, andlaşmalara girişmekte, ticareti tanzim etmekte ve bağımsız devletlerin yapmağa hakkı olduğu diğer bütün tasarruflarda bulunmakta ve onların yaptığı her şeyi yapmakta tam bir salâhiyete sahip olduklarını; ve Cenabı Hakkın ilâhî himayesine tam bir güvenle meşbu olarak işbu beyannamenin müdafaası uğruna, hayatlarımızı, servetlerimizi ve en kudsî servetimiz olan şerefimizi mütekabilen tahsis ettiğimizi resmen ilân ve beyan eyleriz.

Jules Hancock

KONFEDERASYON MADDELERİ

15 Kasım 1777

Aşağıda adları yazılı devletlerin, imzaları mevzu temsilcileri bizlerden bu vesikaları ellerine geçirecek herkese selâm.

silcileri, 15 Kasım 1777 milâdi senesinde ve Amerikann bağımsızlığının ikinci yılında, Massachusetts, New - Hampshire körfezi, Rhode - Island ve Providence çiftlikleri, Connecticut, New - York, New - Jersey, Pennsylvania, Delaware, Maryland, Virginia, Cenup Karolina, Şimal Karolina ve Georgia devletleri arasında ve aşağıdaki şekilde konfederasyona ve ebedî birliğe müteallik bir takım maddelerin kabulünü kararlaştırdılar:

Madde: I

Bu konfederasyona "Amerika Birleşik Devletleri" adı verilecektir.

Madde: II

Her devlet, egemenliğini, hürriyetini, bağımsızlığını ve bu konfederasyon tarafından kongre halinde toplanmış olan Birleşik Devletlere bırakılmamış her türlü kudreti, kaza hakkını ve hakkı muhafaza etmektedir.

Madde: III

Bu anlaşma gereğince, adı geçen devletlerden her biri diğerleriyle müşterek savunmalarının, hürriyetlerinin korunmasının ve karşılıklı ve müşterek iyiliklerinin icap ettirdiği dostça bir hareket hattı takip etmeğe, din, egemenlik, ticaret dolayısıyla veya her hangi diğer bir sebepten ötürü kendilerine karşı veya içlerinden birine karşı vaki olacak istilâ veya tecavüz muvacehesinde birbirlerini korumağa mecburdurlar.

Madde: IV

Birliğin muhtelif devletlerinin vatandaşları arasında dostluğu ve müteakabil münasebetleri daha iyi sağlamak ve temadi ettirmek için yardıma muhtaç fakirler, serseriler ve adalet kaçkınları müstesna olmak üzere, adı geçen devletlerin hür sekenesi, diğer devletlerin vatandaşlık sıfatına raci her türlü imtiyazlara ve muafiyetlere sahip olacak; her devletin vatandaşları diğer devletlerden her birine serbestçe girmek ve çıkmak hakkına malik bulunacaklar ve buraların mürur ve ubura ve ticarete müteallik her türlü imtiyazlardan istifade edecekler ve bu devletin sekenesinin tâbi olduğu aynı mükellefiyetlere, vergilere ve takyidata tâbi tutulacaklardır. Bununla beraber, bu takyidat, bir devletin arazisine ithal edilmiş malların, sahibi tarafından, vatandaşı bulunduğu devletin arazisine nakledilmesine mani teşkil eyleyecek bir şekil alamaz. Birleşik Devletlerin veya devletlerden birinin malına hiç bir devlet tarafından hiç bir vergi, resim veya takyit konulamaz.

Eğer, hiyanetle, ihanetle, veya diğer büyük bir suç ile sanık bir kimse, adaletten kaçar ve Birleşik Devletlerden birinde yakalanırsa vâlinin veya kaçtığı devletin icra otoritesinin talebi üzerine suç üzerinde kaza hakkı olan devlete teslim edilecektir.

Her devlet nezdinde, diğer her devletin mahkemelerinin ve hâkimlerinin ibraz edecekleri vesikalara, ilâmlara ve onların muamelâtına tam bir itimat ve emniyet cari olacaktır.

Madde: V

Birleşik Devletlerin umumî menfaatlerinin mümkün olduğu kadar iyi bir şekilde tedvir edilebilmesi için her sene, her devletin mevzuatının tesbit edeceği şekilde temsilciler seçilecek ve bunlar Kasım ayının ilk Pazartesi günü kongre halinde toplanacaklardır. Her devlet, kendi temsilcilerini veya içlerinden bazılarını o sene zarfında heran azletmek ve mütebaki zaman için yerlerine başkalarını göndermek hakkını muhafaza eder.

Hiç bir devlet, kongrede ikiden az ve yediden fazla temsilci ile temsil edilemez. Altı senelik bir müddet zarfında, hiç kimse üç seneden fazla temsilci olamaz. Temsilci olduğu müddetçe hiç kimse Birleşik Devletlere ait, gerek kendisinin gerekse onun namına başkasının yevmiye ve her ne şekilde olursa olsun maaş veya hakkı huzur alacağı bir vazifede bulunamaz.

Her devlet, kendi temsilcilerinin, kongrenin toplantıları sırasında ve devletler komisyonunun üyesi olarak kaldıkları müddetçe masraflarını karşılayacaktır.

Kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlere müteallik meselelerde karar vermek için her devlet yalnız bir oya maliktir.

Kongredeki söz ve münakaşa serbestisi kongre haricinde hiç bir mahkemede veya diğer hiç bir yerde şikâyete ve takibata mahal vermez. Kongrenin üyeleri, kongreye iştirâk ettikleri esnada oraya giderken veya oradan gelirken ihanet, hiyanet ve umumî asayiş ihlâl şıkları müstesna olmak üzere, tevkif ve hapis olunmaktan masumdur.

Madde: VI

Hiç bir devlet, kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin rızası olmadan elçi gönderemez ve kabul edemez, hiç bir kral, prens veya devletle müzakerelere girişemez, uzlaşma, anlaşma, ittifak ve andlaşma da bulunamaz.

Birleşik Devletlerin veya bir devletin otoritesi altında paralı veya fahrî bir vazife almış olan hiç kimse her ne mahiyette olursa olsun yabancı bir kraldan, prensten veya devletten hiç bir hediye, maaş, hizmet veya ünvan kabul edemez.

Ne kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler ne de her hangi bir devlet hiç bir asalet ünvanını tevcih edemezler.

İki veya daha çok devlet, kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin mevzuunu ve müddetini sarîh bir şekilde ifade eden rızası olmadan aralarında hiç bir andlaşma yapamazlar, konfederasyon teşkil edemezler. ittifak akdedemezler.

Hiç bir devlet, kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin her hangi bir kral, prens veya devletle yaptıkları ve kongre tarafından Fransa ve İspanya devletlerine teklif edilmiş olan andlaşma hükümlerine aykırı olarak hiç bir vergi ve resim koyamaz.

Hiç bir devlet, sulh zamanında, kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin bizzat bu devletin veya ticaretinin müdafaası için lüzumlu görecekları miktardan fazla harp gemisine sahip olamaz; hiç bir devlet, sulh zamanında, o devletin müdafaası için zarurî olan müstahkem mevkiilerde garnizonlar teşkil edilmek üzere, kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler tarafından lüzumlu görülecek miktardan fazla ordu besleyemez; fakat, her devlet daima, iyi teşkilâtlandırılmış, disiplinli, kâfi derecede teslih ve teçhiz olunmuş bir milis bulunduracak ve silâh depolarında kâfi miktarda sahra topunu, çadırı ve münasip miktarda silâh, cephanes ve harp teçhizatını hazır bir şekilde ve ihtiyat olarak saklayacaktır.

Hiç bir devlet, kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin rızası olmadan, düşmanlar tarafından fiilen istilâya uğramadıkça veya yerli kavimlerden biri tarafından kendisine taarruza karar verildiğine dair katî malûmat edinmedikçe ve yalnız kongre halinde Birleşmiş Devletlere danışmak için tehlikenin beklemeğe müsait olmayacak kadar yakın olduğu haller müstesna, kendiliğinden her hangi bir harbe giremez.

Kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler tarafından harp ilân edilmedikçe, hiç bir devlet, zırhlılara veya harp gemilerine bu sıfatlarını teyit eden vesika veremez, bir gemiyi korsanlığa mezun kılamaz, harp ilân edildiği takdirde ise ancak harp ilân edilen kraliyet veya devlete veya bu kraliyet veya devletin tebaasına karşı ve kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler tarafından tesbit olunacak harp kaidelerine uygun bir şekilde bunları yapabilir; bununla beraber, eğer bir devletin sahilleri deniz haydutlarıyla dolmuşsa ve yalnız bunları bertaraf etmek için, o devlet, harp gemileri donatabilir ve bu gemileri, tehlike devam ettiği müddetçe, veya, kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler başka şekilde karar verinceye değin, faaliyette bulundurabilir.

Madde: VII

Bir devlet, müsterek müdafaa için kara kuvvetleri teşkil ederse albay ve ondan aşağı rütbedeki subaylar bu kuvvetleri toplayan devletin ya-

sama meclisi tarafından veya o devletin tesbit edeceği şekilde tayin olunurlar; ve bu vazifelerde vaki olacak bütün münhaller ilk tayini yapan devlet tarafından doldurulur.

Madde: VIII

Harbin bütün masrafları ve kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin müsaadesiyle yapılmış müşterek müdafaayı veya umumî menfaati ilgilendiren masraflar, müşterek hazine tarafından karşılanır. Bu müşterek hazineye muhtelif devletlerce, her birinde muayyen bir şahsa ihale edilmiş toprakların değeriyle mütenasip olarak gelir sağlanır; bu toprakların ve onların üzerinde yapılan binaların ve ıslâhatın kıymeti kongre halinde toplanmış olan Birleşik Devletlerin zaman zaman emir ve tanzim edecekleri şekilde takdir olunur. Bu mükellefiyeti ödemeğe yarayan vergiler, muhtelif devletlerin yasama meclislerinin nezareti altında ve emirlerine uyularak ve kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerce tesbit olunacak mehiller zarfında tahakkuk ve tahsil olunur.

Madde: IX

1. Altıncı maddede zikrolunan haller müstesna, harbe ve sulha karar vermek, elçi gönderip kabul etmek, andlaşmalar ve ittifaklar akdetmek, hak ve iktidarı yalnız ve münhasıran kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlere aittir; fakat, Birleşik Devletler, muhtelif devletlerin yasama meclislerinin, kendi vatandaşlarının tâbi oldukları her hangi bir vergi veya resme yabancıları da tâbi kılmak veya her nevi emtia ve gıda maddelerinin ithalini veya ihracını menetmek haklarını tayin eyleyen ticaret andlaşmaları akdedemezler. Bundan başka, yine yalnız ve münhasıran Birleşik Devletler, karada ve denizde ganaimin her nevi ahvalde meşruiyetini tayin edecek kaideler vazetmek, Birleşik Devletler emrindeki kara ve deniz kuvvetleri tarafından alınacak ganaimin paylaşılması ve ihale ve tefviz olunması şeklini tesbit etmek, sulh zamanında korsanlık müsaadenamesi vermek, deniz haydutluğu ve açık denizlerde işlenecek suçları muhakeme etmek üzere mahkemeler tesis eylemek ve her hal ve kârda ganaim mütedair anlaşmazlıkların müracaat edilmesi halinde nihaî olarak muhakeme ve karara bağlayacak divanlar kurmak hak ve iktidarı kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlere aittir; ancak kongre üyelerinden hiç biri adı geçen divanlara hâkim olarak tayin edilemez.

2. Kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler, aynı zamanda, iki veya bir çok devlet arasında, hudutlara, kaza hakkına veya diğer her hususa mütedair halen mevcut veya ileride çıkabilecek anlaşmazlıkları, müracaat edilmesi halinde, nihaî olarak halleder. Bu iktidar daima şu

suretle kullanılır: Her ne zaman, diğer bir devletle anlaşmazlık halinde bulunan bir devletin yasama veya yürütme organı veya kanunî temsilcisi, kongreye, meseleyi açıklayan ve bu devletin anlaşmazlığa kongrenin bakmasını istediğini bildiren bir istida verirse, işbu istida kongrenin emriyle diğer devletin yasama veya yürütme organına tebliğ olunur; tarafların temsilcilerini göndermeleri için bir gün tesbit olunur ve bunlar, ihtilâfın mevzuunu dinleyip karar verecek bir divan teşkil etmek için aralarında anlaşarak komiserler veya hâkimler tayin etmeğe davet edilirler; eğer bunlar aralarında anlaşamazlarsa, kongre, Birleşik Devletlerden her birinden üç vatandaş tesbit eder; müddei mevkiinde olandan başlamak üzere, taraflardan her biri, sıra ile, listeden, bu liste üzerinde on üç isim kalıncaya kadar, bir isim siler; bu adet üzerinden, kongre huzurunda, kur'a ile kongrenin tensibine göre en az yedi en fazla dokuz isim çekilir. Kur'ada isimleri çıkanlar veya bunların arasından beşi tarafları dinlemek ve anlaşmazlığı nihai olarak karara bağlamak üzere komiser veya hâkim olurlar; şu şartla ki, verilen karar, tarafları dinleyen hâkimlerin çoğunluğu ile alınmış olmalıdır. Eğer, taraflardan biri veya diğeri kongre tarafından makbul sayılacak sebepler dermeyan etmeden muayyen günde mahkeme huzuruna çıkmazsa veya, hazır olduğu halde hâkimleri seçmekten istinkâf ederse, kongre her devletten üç vatandaş tesbit eder ve mevcut bulunmayan veya müstenkif kalan taraf yerine ve nam ve hesabına kongre sekreteri isimleri siler; ve yukarıda izah edilen tarzda teşekkül eden divanın karar veya hükmü nihaidir. Eğer, taraflardan biri bu divanın kararına inkiyat etmezse veya divana gitmeği veya hut dâvasını veya metalibatını müdafaa etmeği reddederse, divan yine karar ve hükmünü verir ve bu karar veya hüküm yine nihai mahiyeti haizdir; karar veya hüküm ve usulü muhakemeye ait zabıtlar her hal ve kârda kongreye tebliğ olunur ve alâkalı tarafların emniyeti için dosyada hıfzolunur.

Divanda yer almadan önce, her komiser dâvanın görüleceği mahallin devletin âli veya en üstün mahkemesi hâkimlerinden biri huzurunda: "ihtilâfı bitaraf, samimî ve dikaktli olarak ve bilgi ve kabiliyetlerine göre, iltimas yapmadan, hislerine kapılmadan ve mükâfat ümidine düşmeden dinleyip karar vereceğine" dair yemin eder.

Hiç bir devlet, Birleşik Devletlerin nefine olarak, ülkesinin hiç bir kısmından mahrum edilemez.

3. İki veya daha çok devlet tarafından verilen muhtelif imtiyazlar dolayısıyla, arazi üzerinde iddia olunan hususî mülkiyet hakkına mütedair bütün anlaşmazlıklar - bu toprakların ve bu imtiyazları veren devletlerin tâbi oldukları kazaî salâhiyet muayyen olup da, adı geçen im-

tiyazların veya sadece birinin bu kaza salâhiyeti tesbit edilmeden evvel bahşolunduğu ileri sürülürse - taraflardan birinin veya diğèrinin Birleşik Devletler kongresine müracaatı üzerine, mümkün mertebe, muhtelif devletler arasında kaza salâhiyetine müteallik anlaşmazlıkların halli için yukarıda tesbit edilen şekilde, nihâî olarak karara bağlanır.

4. Kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler, kendileri tarafından veya muhtelif devletler tarafından basılan paraların ayar ve değèrini tesbit etmek; Birleşik Devletler ülkesi üzerinde ölçü ve tartı sistemini tayin etmek; ticareti tanzim etmek ve hiç bir devletin vatandaşı olmayan yerlilere müteallik her nevi hususatı her devletin kendi hudutları dahilinde yasama kudretini ihlâl ve takyit etmemek şartıyla düzenlemek; bütün Birleşik Devletler ülkesi üzerinde bir devletten diğèrine posta teşkilâtı kurmak ve işletmek ve bu suretle naklolunan mektup ve gazetelerden bu hizmetin masraflarını karşılamağa yetecek kadar bir resim tahsil etmek; Birleşik Devletler hizmetinde olan kara ordularının - alay subayları müstesna - subaylarını tayin etmek; deniz kuvvetlerinin bütün subaylarını tayin etmek ve Birleşik Devletler hizmetinde olan bütün subaylara rütbelerini gösterir emirnameler vermek; adı geçen kara ve deniz kuvvetlerinin idaresi ve disiplini için tüzükler yapmak ve harekâtı idare etmek hak ve iktidarına yalnız ve münhasıran sahiptirler.

5. Kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin, kongrenin toplantıları arasındaki müddet zarfında toplanacak ve her devletin bir temsilcisinden teşekkül edecek "Devletler komisyonu" unvanı ile bir komisyon vücade getirmeğe ve kendi idareleri altında Birleşik Devletlerin umumî işlerini tedvir için lüzumlu görülen diğèr komisyonları ve mülki memuriyetleri ihdas etmeğe; üyelerden birini başkanlık makamına getirmeğe (ancak hiç kimse üç senelik bir müddet zarfında bir yıldan fazla başkan vazifesini göremez); Birleşik Devletlerin âmme hizmetleri için tahsil edilmesi lâzım gelen para miktarını tesbit etmeğe ve bunların âmme hizmetlerine sarf edilmek üzere ne şekilde ödenek kayıt olunacağını tayine; her devlete altı ayda bir borç alınan para veya çıkarılan tahvil miktarını gösteren bir cetvel göndermek suretiyle borç para almağa ve Birleşik Devletlere ait tahviller çıkarmağa; gemiler inşa etmeğe veya bunları silâhlendirmeğe; kara ordularının mevcudunu tesbit etmeğe; her devletten o devletin beyaz ırka mensup nüfusiyle mütenasip asker toplamasını talep etmeğe (bu taleplere riayet mecburidir) iktidarlara vardır. Böyle bir talep vukuunda, her devletin yasama organı alay subaylarını tayin eder, asker toplar. Onları Birleşik Devletlerin hesabına, bir askere lâzım gelen şekilde giydirir teslim ve teçhiz eder; bu suretle si-

lâhlandırılan, giydirilen ve teçhiz edilen subaylar ve erler kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler tarafından tesbit olunacak mahalle tayin edilen müddet zarfında gideceklerdir. Ancak, eğer kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler, bazı ahval ve şeraitten dolayı, bir takım devletlerin hiç asker göndermemesini veya kendi hissesine düşenden daha az göndermesini ve diğer bir devletin de kendi hissesinden fazla göndermesini uygun görürlerse, bu fazla miktar da, başlarında subayları olmak üzere, bu devletin asıl hissesine düşen asker miktarı gibi giydirilmiş teçhiz ve teslih edilmiş olarak yollanacaktır. Yalnız eğer o devletin yasama meclisi bu fazla miktarın gönderilmesini kendi emniyetine uygun bulmazsa, bu takdirde emniyetini tehlikeye düşürmeden gönderebileceği miktarı toplayacak, başlarına subay tahsis edecek silâhlandırarak, giydirecek ve teçhiz edecektir. Bu suretle teslih edilmiş, giydirilmiş ve teçhiz edilmiş subaylar ve erler kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler tarafından tesbit olunacak mahalle tayin edilen müddet zarfında gideceklerdir.

6. Kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler, dokuz devletin rızası olmadan, hiç bir harbe girmeyecekler; sulh zamanında korsanlık müsaadenamesi vermeyecekler; hiç bir andlaşma ve ittifak akdetmeyecekler; para bastırmayacaklar ve bunların değerlerini tesbit etmeyecekler; Birleşik Devletlerin veya bu devletlerden birinin müdafaası veya salahı için lüzumlu olan masrafların yekûnunu tayin etmeyecekler; tedavüle para sürmeyecekler, Birleşik Devletler namına borç para almayacaklar, sarfiyatta bulunmayacaklar; inşa edilecek veya satın alınacak harp gemilerinin ve kara ve deniz kuvvetlerinin silâh altına alınacak mevcudunu tesbit etmeyecekler; ordu kumandanı olacak General ve Amiral tayin etmeyeceklerdir. Talik veya toplantı günü tayinine müte-dair olanlar müstesna, hangi mahiyette olursa olsun bütün meseleler hakkında kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin çoğunluğunun oyu ile karar verilir.

7. Kongre halinde toplanmış Birleşik Devletler, senenin tensip edecekleri mevsiminde ve Birleşik Devletlerin ülkesi üzerinde münasip bulacakları bir mahalde toplanmağa karar verebilirler, şu kadar ki bu tâlikin müddeti hiç bir zaman altı ayı tecavüz edemez; her ay andlaşmalara, ittifaklara ve askerî harekâta müteallik gizli kalmasını lüzumlu gördükleri kısımlar müstesna müzakerelerinin tutanaklarını yayınlayacaklardır; eğer, içlerinden biri talep ederse tutanakların her devletin temsilcilerinin her mesele hususunda lehte ve aleyhte verdikleri oylar zikrolunacaktır; ve muhtelif devletlerin yasama meclislerine ibraz edilmek için ve yuka-

rıda istisna edilen kısımlar hariç olmak üzere adı geçen tutanakların bir kopyesi talepleri veya talebi üzerine bir devletin temsilcilerine veya içlerinden birine tevdi olunabilecektir.

Madde: X

Kongrenin tatil zamanlarında, devletler komisyonu veya üyelerinden dokuzu, kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin komisyona tevdi etmeği dokuz devletin muvafakati alınmak suretiyle uygun buldukları, kongreye ait muayyen iktidarları kullanmağa yetkili kılınabilir; ancak, konfederasyon maddeleri gereğince kullanılması için kongrede dokuz devletin oyuna ihtiyaç gösteren hiç bir iktidarın istimali komisyona devredilemez.

Madde: XI

Eğer Kanada bu konfederasyona girer ve Birleşik Devletler tarafından alınan kararlara riayeti kabul ederse kendisi bu birliğe kabul edilecek ve onun sağladığı bütün menfaatlardan istifade ettirilecektir; ancak, diğer hiç bir sömürge dokuz devletin rızası olmaksızın birliğe dahil olmayacaktır.

Madde: XII

İşbu konfederasyon mucibince Birleşik Devletlerin toplanmasından evvel, kongre tarafından veya onun müsaadesiyle tedavüle çıkarılan bütün tahviller, bütün borçlanılmış meblâğlar, girişilen her nevi borçlar, adı geçen Birleşik Devletler uhdesine geçmiş bir mükellefiyet telâkki olunur ve işbu kanun ile adı geçen Birleşik Devletler âmme şerefi namına bu mükellefiyetin edasını resmen taahhüt ederler.

Madde: XIII

Her devlet, işbu konfederasyon gereğince kendisine tevdi edilmemiş olan bilcümle hususatta kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin kararlarına inkiyat edecektir. Bütün devletler ve devletlerden her biri tarafından işbu konfederasyon maddelerine hiç aykırı harekette bulunulmaksızın riayet edilecek ve birlik ebedî olacaktır; Birleşik Devletler kongrelerinden birinde muvafakat edilmeden ve daha sonra her devletin yasama meclisi tarafından tasdik olunmadan bu maddelerden hiç biri bundan böyle hiç bir değişikliğe tâbi tutulamaz.

Ve kâinatın hâkimi olan Tânrının arzusuyla, kongrede müteakiben temsil ettiğimiz yasama meclislerinin dileğinin yukarıdaki konfederasyon ve ebedî birlik maddelerini tasvip ederek bizim tasdik etmemize müsaade eylemek şeklinde tezahür etmesi üzerine, biniliz ki, Biz aşağıda imazsı

bulunan temsilciler, bu münasebetle bize tevdi olunan salâhiyet ve iktidara istinaden, işbu vesikalarla, mütekabil kurucu meclislerimizin nam ve hesabına yukarıdaki konfederasyon ve ebedî birlik maddelerinin hepsini ve her birini ve bu maddelerin ihtiva ettiği bilcümle hususata toptan ve teker teker tam ve mutlak bir şekilde tasdik ve tasvip ediyoruz.

Bundan başka, mütekabil kurucu meclislerimizin şerefiyle temin ediyoruz ki, bunlar, kongre halinde toplanmış Birleşik Devletlerin, işbu konfederasyon kanuniyle kendilerine tevdi olunmuş bilcümle hususata mütedair kararlarına inkıyat edecekler ve mütekabilen temsil eylediğimiz devletler bu konfederasyon maddelerine hiç aykırı harekette bulunmadan riayet edecekler ve bu birlik ebedî olacaktır.

Bütün bu hususata tevsik eylemek üzere kongre halinde imazalarımızı vazeylemek Pennsylvania devletinin Philadelphia şehrinde 9 Temmuz 1778 milâdi ve Amerika'nın bağımsızlığının üçüncü yılında yapılmıştır.

Konfederasyon maddeleri devletler tarafından aşağıdaki tarih sırasıyla tasdik edilmiştir: Şimal Karolina 5 Şubat 1778; New - York, 6 Şubat 1778; Rhode - Island, 9 Şubat 1778; Connecticut, 12 Şubat 1778; Georgia, 26 Şubat 1778; New - Hampshire, 4 Mart 1778; Pennsylvania, 5 Mart 1778; Massachusetts, 10 Mart 1778; Cenup Karolina 5 Nisan 1778; New - Jersey, 19 Kasım 1778; Virginia, 15 Aralık 1778; Delaware, 1 Şubat 1779; Maryland 30 Ocak 1781 bütün devletler tarafından tasdiki umuma resmen 1 Mart 1781 de ilân olundu.

BİRLEŞİK DEVLETLER ANAYASASI

17 Eylül 1787 (1)

BAŞLANGIÇ

Biz, Birleşik Devletler halkı, daha mükemmel bir birlik kurmak, adaleti tesis etmek, dahilî emniyeti sağlamak, müşterek müdafaayı temin etmek, umumî refahı artırmak ve kendimizin ve ahfadımızın hürriyetin iyileklerinden istifade edebilmemiz için işbu Amerika Birleşik Devletleri anayasasını ısdar ve tesis eyliyoruz (2).

(1) Sah. 484. de yapılan tadilat listesine Bk. — Anayasanın bazı hükümlerini kaldıran veya başka hükümler vazedenden veyahut ilâve tadiller metnin içinde daha ufak puntoda hurufatla gösterilmiştir. Tadil olunan metin [ ] içine alınmıştır.

(2) İşbu anayasaya tâbi Birleşik Devletler "Devletler" den ve "Bölge" lerden müteşekkildir. Ancak "sömürge" leri ihtiva etmez: Yüksek Divan, 27 Mayıs 1900, Downes vs. Bidvell. — Talyon Conquered Territory and the Constitution, dans

Kısım: I

YASAMA MECLİSLERİ

Bölüm: I

Kongre

İşbu kanunun sağladığı bütün yasama kudreti bir Senato ve bir temsilciler meclisinden mürekkep Birleşik Devletler kongresine verilmiştir (3).

Bölüm: II

Temsilciler meclisi (4)

Temsilcilerin seçimi:

Madde 1. Temsilciler meclisi (House of Representatives) her devletin halkı tarafından, iki yılda bir seçilen üyelerden teşekkül eder; her

North American Review, 1901, s. 577; — Harrison, The status of annexed territories and its free civilized inhabitants, *ibid.*, 1901 s. 1 dev.; — Burgess, The relation of the Constitution of the U. S. to newly acquired Territory, dans *Politic. Sc. Quarterly*, 1900, s. 381; — Snow, The administration of Dependencies, 1902; — J. Laferrière, Les colonies américaines et la constitution, dans *Rev. du dr. publ.*, 1908, s. 209; — Les cas insulaires, dans *Rev. de sc. et lég. financières*, 1907, s. 349 dev.

(3) Cumhurbaşkanının vekâleten haiz olduğu yasama kudreti ile tanzim salâhiyeti h. Bk.: James Hart, The Ordinance making Power of the President of the U. S. dans *Johns Hopkins University Studies in historic. and politic. Science*, série XLIII, no. 3, Baltimore, 1925 (bilbl.); — J. Laferrière, Le pouvoir réglementaire du Président des États - Unis d'Amérique, dans *Mélanges Carré de Malberg*, Paris, 1933, s. 275 dev.; — J. - P. Comer, Legislative functions of national administrative authorities, New - York, 1927, kuvvetlerin ayrılması hakkında: H. Dawis, *American Constitutions, The relations of the three departments as adjusted by a century*, dans *Johns Hopkins Univ. Studies in historical and politic. Science*, 3 e série, t. IX, X. 1885; — Powell, The separation of powers, dans *Politic. Sc. Quarterly*, t. XXVII, s. 215 ve XXVIII, s. 34; — Carpenter, The separation of powers, in the eighteenth century, dans *Americ. Pol. Sc. Rev.*, t. XX, 1928, s. 32; — G. B. Klein, la teoria dei tre poteri dello diritto costituzionale del Nord America, Florence, 1909; — H. - E. Willis, The doctrine of sovereignty under the U. S. Constitution, dans *Virginia Law Rev.*, t. XV, s. 437 dev.

(4) A. S. de Alexander, *History and procedure of the House of the representatives*. Boston, 1916; — G. - B. Galloway, The investigating function of congress, dans *American pol. Sc. Review*, t. XXI, 1927 s. 47; — E. - J. Eberling, *Congressional investigations: a study of the powers of Congress to investigate and punish for contempt*. New - York, 1928; — E. - D. Marshall, *Congressional investigating committees*, Baltimore, 1929; — M. - E. Dimock, *Congressional investigating committees*, Baltimore, 1929 dans *John Hopkins University Studies*, t. XLVII, no. 2,

devlette, seçmenler, yasama organının en kalabalık meclisini üyelerini seçen seçmenlerde aranan evsafı haiz olmalıydılar.

İlavê XV (1870) Birleşik Devletler vatandaşlarının seçmek hakları, ne Birleşik Devletler tarafından ne de her hangi bir devlet tarafından, ırk, renk veya geçmişteki esirlik vasfı dolayısıyla nezi veya takyit olunamaz.

İlavê XIX (1920) Birleşik Devletler vatandaşlarının seçmek hakları ne Birleşik Devletler tarafından ne de her hangi bir devlet tarafından cinsiyet dolayısıyla nezi veya takyit olunamaz.

Seçilmek:

2. Hiç kimse, yirmi beş yaşına basmamışsa, yedi senedenberi Birleşik Devletler vatandaşı bulunmuyorsa ve seçildiği zaman seçildiği devletin arazisinde ikamet etmiyorsa temsilci olamaz.

Temsilcilerin nüfusa nisbeten tevzi sureti : (5)

3. [İşbu birliğe dahil muhtelif devletler, hür insan miktarına muayyen bir müddet için hizmet ile mükellef bulunan şahısların adedi ilâve edilerek fakat vergiye tâbi olmayan yerliler hariç tutularak hesaplanacak olan kendi nüfuslarıyla mütenasip olarak temsilci çıkarırlar ve vasıtasız vergilere iştirâk ederler. Bu nisbet nüfusun beşte üçüdür. Nüfus sayımı, Birleşik Devletlerin ilk kongresinin toplanmasını takip eden üç yıl zarfında yapılacaktır. Daha sonraları bu sayım on yılda bir kanunun emrettiği şekilde yapılır. Temsilcilerin adedi 30.000 kişiye birden fazla olmaz; ancak her devlet en az bir temsilciye malik olacaktır. İşbu ilk sayım yapıncaya kadar, New - Hampshire'in 3, Massachusetts'in 8, Rhode - Island ve Providence çiftliklerinin 1, Connecticut'un 5, New - York'un 6, New - Jersey'in 4, Pennsylvanie'in 8, Delaware'ın 1, Maryland'in 6, Virginia'nın 10, Cenup Karolina'nın 5, Şimal Karolina ve Georgia'nın 3 temsilci seçmeğe hakları bulunacaktır].

Temsilcilerin nüfusa göre sureti tevziine müteallik § 3 tadil XIV ün (1868) 2 inci fıkrasıyla değiştirilmiştir.

Tadil XIV, fıkra: 2. Muhtelif devletlerin temsilcileri, her devletin nüfusunun heyeti mecmuası nazarı itibara alınarak ve yalnız vergiye tâbi olmayan yerliler istisna edilerek hesaplanan mütekabil nüfuslarıyla müte-

1929; — J. M. Landis, Constitutional limitations on the congressional power of investigation, dans Harvard Law Review, e. XL, s. 222; — R. Luce, Legislative procedure, Boston, 1922; — S. - M. Mc. Call, The business of Congress, New - York 1911; — Mc. Cornachie, Congressional committees, New - York, 1911; — P. - S. Reinsch, American legislatures and legislative methods, New - York, 1907; — J. - A. Fairlie, Commissions et comités législatifs aux Etats - Unis, dans Annuaire de l'Inst. int. de dr. publ., 1933 s. 43 sv.

(5) C. - J. Ballock, The origin, purpose and effect of the direct tax clause of the federal Constitution, dans Political Sc. Quarterly, t. XV, 1900, s. 217, 452 dev.

nasip olacaktır; ancak bir devletin yirmi bir yaşını doldurmuş olan ve Birleşik Devletler vatandaşı bulunan erkek nüfusundan bir kısmına bir isyana iştirak veya diğer bir suç yüzünden Birleşik Devletler Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı muavinini seçecek seçmenlerin, kongreye gönderilecek temsilcilerin veya o devletin idari ve adli memurlarının veya yasama meclisi üyelerinin seçilmesi hakkı verilmemişse veya her hangi bir şekilde erkek ahaliden bir kısmının bu hakkı takyit olunmuşsa, işbu devletin temsiline esas olarak yirmi bir yaşını doldurmuş erkek nüfusun heyeti mecmuası ile bu kısım erkek nüfus arasındaki miktar ele alınır.

§ 3 ün vergilere müteallik olan kısmı tadil XVI (1913) ile şu suretle değiştirilmiştir:

Tadil XVI. Kongrenin, hangi kaynaktan gelirse gelsin, bilcümle irat üzerine, muhtelif devletlere sureti tevziini tespit ve her hangi bir sayım veya hesaplamayı nazarı itibara almaksızın vergi tahakkuk ettirmek ve tahsil etmek salâhiyeti vardır.

Münhal yerler.

4. Eğer bir devletin mümessilliklerinde inhişaller vaki olursa, işbu devletin icra organı, bu münhal yerleri doldurmak üzere seçim emirnameleri çıkarır (writs).

Meclisin memurları.

5. Temsilciler meclisi kendi başkanını (speaker) ve diğer memurlarını seçer (6); impeachment salâhiyeti yalnız temsilciler meclisine aittir.

Bölüm: III

Senato (7)

Senato üyelerinin miktarı.

[Birleşik Devletlerin senatosu, her devletin yasama meclisi tarafından altı yıl için seçilecek olan ikişer Senato üyesinden teşekkül eder; her senato üyesinin bir oyu vardır].

(6) Bushnell Hart, *The Speaker as Premier*, New - York, 1893; — H. Ripert, *La présidence des assemblée politiques*, Paris, 1908; — G. Mer. *Les speakers d'Angleterre et des États - Unis*, *La fonction présidentielle aux Communes anglaises et a la chambre des Représentants américaine*, thèse, Dijon, 1910; — Miss P. Follett, *The Speaker of the House of Representatives*, New - York, 1909; — Chang Wei Chiu, *The speaker of the House of Representatives since 1896*, New - York, 1928.

(7) Lindsay Rogers, *The American Senate*, New - York, 1926; — *Popular control of senatorial Elections*, dans *P. Sc. Quarterly*, 1905 — G. H. Haynes, *The election of Senators*, New - York, 1906.

İşbu fıkra tadil XVII (1913) ile şu şekilde değiştirilmiştir:

Tadil XVII. Birleşik Devletler senatosu her devletin halkı tarafından altı yıl için seçilecek olan ikişer Senato üyesinden teşekkül eder; her senato üyesinin bir oyu vardır. Her devlette seçmenler, devletin yasama organının en kalabalık meclisinin üyelerini seçen seçmenlerde aranan evsafı haiz olmalıdırlar.

Senato üyelerinin tasnifi, münhal üyelikler.

İlk seçimi takip eden toplantıdan sonra, senato üyeleri, mümkün mertebe müsavi bir tarzda üç kısma ayrılırlar. İlk kısım üyelerin vazifeleri ikinci senenin sonunda nihayet bulur. İkinci kısım üyelerin vazifeleri dördüncü senenin, üçüncü kısım üyelerin ise vazifeleri altıncı senenin sonunda nihayet bulur. Bu suretle her yıl senato üyeliklerinin üçte biri için seçim yapılır.

[Eğer, bir devletin yasama meclisi toplantı halinde değil iken, istifa yoluyla veya diğer her hangi bir sebeple senatoda münhal vaki olursa, bu devletin icra organı, yasama meclisinin ilk toplantısına kadar muvakkaten üye seçerek bu münhalleri kapayabilir].

§ 2 nin işbu bendi tadil XVII ile (1913) şu suretle değiştirilmiştir:

Tadil XVII. Bir devletin senatodaki üyeliklerinde inhişaller olursa, işbu münhalleri doldurmak üzere o devletin icra organı, seçim emirnameleri (writs) çıkarabilir; mamafih, bir devletin yasama meclisi, icra organına halkın seçim yoluyla senato üyelerini tayin etmesine kadar, kendi tesbit edeceği şekilde muvakkaten senato üyelerini tayin etmek salâhiyetini verebilir.

Seçilmek.

6. Hiç kimse 30 yaşını doldurmamışsa, dokuz senedenberi Birleşik Devletler vatandaşı bulunmuyorsa ve seçildiği zaman seçildiği devletin arazisinde ikamet etmiyorsa senato üyesi olamaz.

Senato başkanı.

7. Birleşik Devletler Cumhurbaşkanı muavini senatoya riyaset eder. Ancak, oyların müsavi surette taksimi takdirinde kendisinin oy hakkı vardır.

Senatonun memurları.

8. Senato, kendi memurlarını tayin eder ve Cumhurbaşkanı muavini mevcut değil iken veya Birleşik Devletler Cumhurbaşkanlığı vazifesini görürken onun yerine geçmek üzere **pro temporare** bir başkan seçer.

İcra organının sorumluluğuu takdir (impeachments).

9. Bircümle impeachments'leri takdire yalnız senato salâhiyetlidir. Bu münasebetle toplandığı zaman senato üyeleri yemin etmekle mükel-

leftirler. Eğer sorumluluğu takdir olunacak kimse Birleşik Devletler Cumhurbaşkanı ise, senatoya yüksek divan başkanı (chief - justice) ri-yaset eder.

Impeachment halinde hüküm:

10. Impeachment halinde hüküm, ancak, vazifeden azil ve Birleşik Devletlere ait her türlü fahri veya ücretli veyahut itimat vazifelerine ehliyetsizliğin ilanı olabilir; mahkûm edilen şahıs kanuna uyularak ayrıca zan altına alınabilir, hakkında takibatta bulunabilir, hüküm verilebilir ve cezalandırılabilir (8).

Bölüm: IV

Senato üyelerinin ve temsilcilerin seçimi (9) kongrenin toplantıları

Kongre üyelerinin seçimi:

Madde 1. Senato üyelerinin ve temsilcilerin seçim zaman ve mahalli her devlette o devletin yasama organı tarafından tesbit olunur; ancak, kongre, her zaman, bir kanunla, senato üyelerinin seçim mahallerini tesbit edenler müsterna, bu kaideleri bizzat koyabilir veya değiştirebilir.

Yıllık toplantı:

2. [Kongre her yıl en az bir defa toplanır; eğer, bir kanunla, kongre başka bir gün tesbit etmemişse, bu toplantı Aralık ayının ilk Pazartesi günü yapılır] (10).

Ocak 1933 de kabul edilen ve 15 Ekim 1935 de yürürlüğe giren tadil XX ile şu suretle tamamlanmış ve değiştirilmiştir:

Tadil XX, fıkra 1: Senato üyelerinin ve temsilcilerin vazifeleri, eğer bu madde kabul edilmemiş olsa idi hangi yıllarda bitecek idiyse o yılların Ocak ayının 3 ünde öğle üzeri biter ve onların yerine geçenlerin vazifeleri o zamandan başlar.

Fıkra 2: Kongre her yıl en az bir defa toplanır; bu toplantı eğer kongre başka bir gün tesbit etmemişse 3 Ocak öğle üzeri yapılır.

(8) D. - Y. Thomas, The law of impeachment in the U. S., dans Americ. pol. Sc. Rev., t. II, 1908, s. 378; — H. Taylor, The american law of impeachment, dans North American Review, t. CLXXX, s. 510; — Hiram Bingham, A proposed constitutional amendement regarding impeachment proceedings, dans U. S. Law Rev. t. XVIII, p. 323.

(9) Bk. Harold Zink A survey of American Government New - York 1948.

(10) M. - A. Mussmann, Changing the date for congressionnal sessions and inaugural day, dans American pol. sc. Rev., t. XVIII, 1924, s. 108.

Bölüm: V

Kongrenin her iki meclisinin salâhiyet ve vazifeleri (11)

Seçimlerin murakabesi.

Madde 1. Her meclis kendi üyelerinin seçimlerine, salâhiyetlerine ve vasıflarına müteallik hususlarda yargıç vazifesini görür; müzakere nisabı için her mecliste çoğunluğun teşekkül etmesi zaruridir; ancak çoğunluğu teşkil eylemeyen miktarda üyeler, meclisin toplantısını bir günden diğerine talik ederek ve meclisin karar vereceği şekilde ve müeyyideler koyarak mevcut olmayan üyeleri içtimalara gelmeğe mecbur edebilirler.

Tüzük, üyelerin cezalandırılmaları.

2. Her meclis kendi iç tüzüğünü yapabilir (Rules of its' proceedings) Nizamı ihlâl eden harekâtından dolayı üyelerini cezalandırabilir ve üçte iki çoğunlukla bir üyenin ihracına karar verebilir (12).

Zabıtlar.

3. Her meclis, müzakerelerinin zabıtlarını (journal) tutar ve bunları, gizli kalmasını münasip gördüğü kısımlar müstesna, zaman zaman yayımlar; her hangi bir mesele üzerinde bir meclisin üyelerinin leh ve aleyhteki oyları, eğer mevcut üyelerin beşte biri talep ederse, zapta geçer.

Talik.

4. Kongrenin toplantı halinde bulunduğu sırada, iki meclisten hiç biri diğerinin muvafakati olmadan, üç günden fazla müzakerelerini tatil edemez ve her iki meclisin toplantı mahallinden başka bir yerde toplanamaz.

Bölüm: VI

Kongre üyelerinin tahsisatları, imtiyazları ve ehliyetsizlikleri

Tahsisat. İmtiyazlar.

Madde 1. Senato üyeleri ve temsilciler hizmetlerine mukabil kanun ile tesbit olunacak ve Birleşik Devletler hazinesinden ödenecek bir tahsi-

(11) Jefferson's Manuel and Rules of House of Representatives. Compiled by Lewis Dischler. Gov. Prin. Office. Washington, 1929. Traduction dans Annuaire interparlementaire. 1931. s. 675; -- J. Delpech et A. Marcaggi. Jefferson, Manuel de pratique parlementaire, Paris 1905; -- F. Moreau et J. Delpech. Les règlements des assemblées législatives, Paris, t. I, s. 137.

(12) C. S. Pott, Power of legislative bodies to punish for contempt, dans University of Pennsylvania Law Review, t. LXXIV, 1926, s. 691, 811.

sat ahırlar (13). Hiyanet, suç (felony) ve âmme asayişini ihlâl (breach of peace) halleri müstesna kendi meclislerinin toplantılarına iştirak ettikleri esnada, veya toplantıya giderken veya oradan gelirken tevkif edilemezler. Her iki mecliste de irat ettikleri nutuklar veya serdeyledikleri mütalâalar dolayısıyla hiç bir makam tarafından sorguya çekilemezler (14).

Diğer memuriyetlere tayin olunmağa ehliyetsizlik.

2. Hiç bir senato üyesi veya temsilci, seçilmiş olduğu devre zarfında, işbu devre zarfında ihdas olunan veya tahsisatı artırılan Birleşik Devletlerin mülkî teşkilâtına ait bir vazifeye tayin olunamaz; Birleşik Devletlere müteallik bir âmme hizmeti ifa eden her hangi bir şahıs bu vazifeyi ifada devam ettiği müddetçe, her iki meclisten birine üye olamaz.

(Bak tadil XIV, fıkra III).

Bölüm: VII

Kongrenin salâhiyetleri

Mali mükellefiyet.

Kongrenin aşağıdaki salâhiyetleri vardır:

1 — Resim, harç, vergi ve vasıtalı vergi (excises) tahakkuk ettirmek ve tahsil etme kamu borçlarını ödemek ve Birleşik Devletlerin müşterek müdafaasını ve umumî refahını sağlayacak tedbirler almak (15); ancak bütün harçlar, vergiler ve excises'ler Birleşik Devletler ülkesinin her

(13) Aydan aya verilmek üzere yılda 7.500 dolarlık tahsisat. Mil başına 20 cent, mutad ve en kısa yoldan gidiş ve geliş olarak hesap edilmek üzere her toplantı devresi için harcirah. — Kendisinin veya ailesinden birinin hastalığını isbat etmediği takdirde bulunmadığı günler için her üyeden kistelyevm yapılır. Temsilciler meclisinin veya senatonun müsaadesini almadan bir üye toplantılarda bulunmaz ve kongre tatil edilinceye kadar isbatı vücut eylemezse kendisine ayrıca dönüş harcirahı da verilmez. — Speaker'in ve senatonun pro tempore başkanının tahsisatları 12.000 dolardır.

(14) D. - P. Field, Constitutional Privileges of Legislators: Exemptions from arrest and action for diffamation, dans Minnesota Law Review, 9442; — C. - S. Pott, Power of legislative bodies to punish for contempt, dans Pennsylvania Law Rev. t. LXXIV, s. 691; — Wood, Scope of constitutional immunity against searches and seizures, dans West Virginia Law Quarterly, t. IX, s. 157

(15) J. - F. Lawson, The general Welfare clause: a study of the power of Congress under the Constitution of the U. S. Washington. 1926.

tarafında aynı ve müsavi şekilde olmalıdır (16);

Borçlanma.

2 — Birleşik Devletler nam ve hesabına borçlanmak;

Ticaret.

3 — Yabancı milletlerle (17) Birleşik Devletler camiasına dahil muhtelif devletler arasında ve yerli kabilelerle (18) ticareti tanzim etmek;

Tebaahğa kabul ve iflâs.

4 — Tebaahğa kabul için muayyen bir kaide koymak ve iflâsa müteallik bütün Birleşik Devletler ülkesine müşterek kanunlar vazetmek;

Para.

5 — Para basmak ve bunun ve diğer yabancı paraların değerlerini tayin etmek ve ölçü ve tartı vahidi kıyasilerini tesbit etmek;

Kalp para.

6 — Devlet tahvillerinin ve Birleşik Devletlerde tedavü'de bulunan paranın taklit edilmesini cezalandırmak;

Postalar.

7 — Posta merkezleri vücade getirmek ve posta pulları basmak (19);

Beratlar.

8 — Müellif ve mucitlere, mahdut bir müddet için, yazıları ve icatları üzerinde mutlak bir hak tanıyarak faydalı ilim ve sanatların inkişafını teşvik etmek;

(16) W. - B. Bosley, The constitutional requirement of uniformity in duties, imposts and excises, dans Yale Law Journal, t. IX, 1900, s. 164. — "Bütün Birleşik Devletler ülkesi üzerinde" vergilerin aynı ve müsavi olması prensibi Amerikan sömürgelerinden yapılan ithalâta gümrük resmi konulmasına mani değildir. (Yüksek divan, 27 Mayıs 1900, Downes vs. Bedwell). J. Laferrière, Les cas insulaires (bibl.), dans Rev. de sc. et législ. fin., 1907, s. 349.

(17) Himayeci gümrük tarifelerinin Anayasaya uygun oldukları artık müna-kaşa edilmemektedir: Winston, The Tariff and the Constitution, dans Journal of political Economy, t. v, s. 40; — Hampton vs. United States (276 U. S., 394).

(18) Prentice ve Egan, The commerce clause of the federal Constitution, 1898; — W. - C. Coleman, The evolution of federal regulation of interstate rates, dans Harvard Law Review, t. XXVIII, s. 34; — Bernhardt, The interstate commerce Commission; its history, activities and organization dans Institute for governmental Research, 1923; — G. - G. Reynolds, The distribution of power to regulate interstate carriers between the Nation and the States, New - York, 1928; — Sharfman, The interstate commerce Commission, New - York, 1931; — B. - C. Gavit, The commerce clause of the U. S. Constitution, Bloogminton, 1932.

(19) Lindsay Rogers, The postal power of Congress, dans John Hopkins University Studies in hist. and pol. Science, t. XXIV, 1916.

Mahkemeler teşkili.

9 — Yüksek divana tâbi mahkemeler teşkil eylemek;

Deniz Haydutluğu.

10 — Deniz haydutluğunu, açık denizlerde işlenen suçları ve devletler hukukuna aykırı fiilleri tarif etmek ve cezalandırmak;

Harp.

11 — Harp ilân etmek, korsanlık müsaadesi vermek, kara ve deniz ganaimine müteallik kaideler koymak;

Ordu.

12 — Ordular teşkil etmek ve beslemek; ancak bu hususta iki yıldan fazla bir müddet için tahsisat verilemez;

Bahriye.

13 — Donanma vücade getirmek ve iase ve teçizatını sağlamak;

Orduya müteallik tüzükler.

14 — Kara ve deniz kuvvetlerinin teşkilât ve idaresi için tüzükler yapmak;

Milis kuvvetleri celbi.

15 — Birliğin kanunlarının tatbikini sağlamak, isyanları bastırmak ve istilâları defetmek üzere milis kuvvetleri celbetmek (20);

Milis teşkilâtı.

16 — Milis kuvvetlerinin teşkilâtlandırılmasını, teçizatını ve disiplinini ve aynı zamanda milis kuvvetlerinin Birleşik Devletler hizmetinde kullanılacak kısmının emir ve kumandasını sağlamak, şu şartla ki, subayların tayini ve kongrece tesbit edilen şekilde bu kuvvetlerin talimi devletlere bırakılmalıdır;

Federal eyalet.

17 — On mil murabbamı geçmemek şartıyla, devletlerden bir kısmının terk etmesi ve kongrenin kabulüyle Birleşik Devletlerin hükümet makarri olacak muayyen bir eyalette, her hususta mutlak yasama kudretini kullanmak ve ülkesine dahil bulunduğu devletin yasama meclisinin muvafakati ile, müstahkem mevki, barut depoları, teçizat depoları, tersaneler ve diğer lüzumlu tesisatı kurmak üzere satın alınacak olan bircümle mevki üzerinde aynı kudreti kullanmak (21);

(20) Ch. Rairman, Martial rule and the suppression of insurrection, dans Illinois Law Review, t. XXIII, 1929, s. 766.

(21) W. - E. Dood, The government of District of Columbia. A study of federal and municipal administration Washington, 1909; --- L. - F. Schneckebner, The District of Columbia. Its government and adm. Baltimore, 1928.

Federal otoriteye taalluk eden her hususta yasama kudretini kullanmak.

18 — Ve yukarıda sayılan salâhiyetleri ve işbu anayasa ile Birleşik Devletler hükümetine veya nezaretlerinden veyahut memurlarından birine (22) verilen diğer bütün salâhiyetleri tatbik mevkiine koyabilmek için lüzumlu ve uygun olan bütün kanunları yapmak (23).

Bölüm: IX

Birleşik Devletlere tanınan salâhiyetlerin takyidatı (24)

Esir ticareti.

Madde 1. Kongre tarafından, hariçten dahile göç veya halen mevcut devletlerden her hangi birinin tebaalığa kabulünü münasip gördüğü kimselerin memlekete girmeleri 1808 yılından önce menolunamaz; ancak, bu suretle memlekete girenlerden adam başına 10 doları geçmemek şartıyla bir resim veya harç alınabilir.

Habeas corpus.

2. İsyân veya istilâ hallerinde umumî emniyet icap ettirmedikçe habeas corpus imtiyazı ortadan kaldırılamaz.

Makabline şamil kanunlar.

3. Makabline şamil (ex post facto) kanunlar ve bill of attainder'ler yapılamaz.

Vasitasız vergiler.

4. Yukarıda tasrih olunan kaidelere uyularak yapılan sayım ve hesaplamalarla mütenasip olmayan baş vergisi veya diğer bir vasitasız vergi konulamaz.

Tadil XIV e ilâve (1913). Kongrenin, hangi kaynaktan gelirse gelsin, bileümle irat üzerinden, muhtelif devletlere sureti tevziini ve her hangi bir

(22) Anayasa ile birliğin salâhiyetine tahsis edilmiş hususlara müteallik kanun yapmak üzere kongre tarafından bazan devletlere verilen müsaade h. Bk.: Barnett, The delegation of legislative power by Congress to the States, dans American political science Review, t. II, s. 347; — W. Willoughby, The constitutional law of the U. S., 2 éd., t. I, §§74, 94.

(23) W. - F. Dood, Implied powers and limitations in constitutional law, dans Yale Law Journal, t. XXIX, s. 137; — Klingsmitt, Two theories as to implied powers of the Constitution, dans American Law Review, t. LIV, 1906, s. 214.

(24) Tadil: 1 in altındaki nota bak. — O. - M. Trobinor, Constitutional theory and judicial construction of constitutional clauses limiting legislative power, dans American Law Review, mart 1927.

sayım ve hesaplamayı nazarı itibara almaksızın, vergi tahakkuk ettirmek ve tahsil etmek salâhiyeti vardır.

İhracat resimleri.

5. Devletlerden her hangi birinin ihrac ettiği emtia üzerine her hangi bir resim veya harç konulamaz.

Devletler arasında ticaret.

6. Ticarî veya maiî mevzuatın hiç birinde bir devletin limanlarına diğer devletlerinkine nisbeten bir rüçhan hakkı tanınmaz; devletlerden birinin limanından hareket eden veya bu devletlerden birinin limanına doğru yol alan hiç bir gemi diğer bir devletin limanına girmeğe, yükünü boşaltmağa veya rüsum ödemeğe icbar edilemez.

Kamu akçelerinin istimal tarzı.

7. Kanuna müsteniden verilen bir tahsisat (appropriation) olmadan hazineden hiç bir meblâğ çıkamaz; zaman zaman bîlcümle âmme varidat ve masraflarının bir cetvel ve hesabı neşir ve ilân olunur.

Asalet unvanları.

8. Birleşik Devletler tarafından hiç bir asalet unvanı verilemez. Birleşik Devletlerin idaresinde maaşlı veya fahrî bir vazife gören hiç kimse, kongrenin müsaadesi olmadan, hiç bir suretle her hangi bir kraldan, prens-ten veya yabancı devletten her hangi bir hibe, maaş iş veya unvan kabul edemez.

Bölüm: X

Devletler tarafından istimali memnu salâhiyetler

Madde 1. Hiç bir devlet, andlaşma, ittifak veya konfederasyon anlaşması yapamaz; korsanlık müsaadenamesi veremez; para basamaz; tedavüle kâğıt para çıkaramaz; altın veya gümüş paradan başka hiç bir menkul kıymete kanunen borç ödemek vasfını tanıyamaz; makabline şamil veya attainder kanunlar veyahut mukaveleden doğan mükellefiyetleri tahfif edici (impairing) kanunlar yapamaz (25); ve asalet unvanları bahşedemez.

(25) H. - C. Black, An essay on the obligation of contracts and retroactive laws; - W. - B. Hunting, The obligation of contracts clause of the Constitution. Baltimore, 1919, dans John Hopkins University Studies in historic an politic. Science, série 37, no. 4; — P. - G. Kauper, What is a "contract" under contract clause of the Federal Constitution, dans Michigan Law Rev., t. XXXI, s. 187; — Johnson, The contract clause of the Constitution of the U. S., dans Constitution Kentucky Law Journal, t. XVI, 1928, s. 222; — Merrell, Application of the obligation of contract clause to state promises, dans Univ. of Pennsylvania Law Rev., t. LXXX, 1932, s. 639.

2. Hiç bir devlet, kongrenin müsaadesi olmadan, mürakabeye müteallik kanunlarının tatbiki için lüzumlu olanlardan başka ithalât ve ihracat üzerine hiç bir vergi veya resim vazedemez.

Bir devlet tarafından ithalât ve ihracat üzerine konulan vergilerden ve rüsumdan elde edilen safi hasılat Birleşik Devletler hazinesinin emrine tahsis olunur; ve bu vadedeki bütün kanunlar kongre tarafından gözden geçirilir ve kontrol edilir.

3. Hiç bir devlet, kongrenin müsaadesi olmadan, tonilâto başına vergi alamaz, sulh zamanında asker veya harp gemileri bulunduramaz, diğer bir devletle veya yabancı bir devletle bir uzlaşma veya anlaşma yapamaz (26), fiilen istilâya uğramadan ve hiç bir mühlete müsaade etmeyecek kadar yakın bir tehlikeye maruz kalmadan harbe girişemez.

Kısım : II

İcra organı (27)

Bölüm: I

Cumhurbaşkanının seçimi

Başkanlık müddeti.

Madde 1. İcra kudreti Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşka-

(26) Frankfurter ve Landis, The compact clause of the Constitution : a study in interstate adjustments, dans Yale Law, t. XXXIV, 1925, s. 685.

(27) A. de Chambrun, Le pouvoir exécutif aux États - Unis, Paris, 1876; --- W. - P. Willoughby, Les départements exécutifs aux États - Unis, dans Rev. du dr. publ. 1901, t. I, s. 82; --- F. - J. Goodnow, Principles of the administrative law of the U. S., New-York, 1905. Trad. fr. A. et Gaston Jèze, Les principes du droit administratif des États-Unis, Paris, 1906; --- Serp, Rapports des pouvoirs législatif et exécutif dans la constitution Américaine de 1787 et dans la Constitution Française de 1875, Thèse dr. Toulouse, 1906; --- J. -H. Filney et J. -F. Senderson, The American executive and executive methods, New-York, 1908; --- A. -L. Hindsdale, History of the President's Cabinet, dans University of Michigan Historical Studies, 1911, t. I; --- H. -B. Learned, The President's Cabinet, Studies in Origin, formation and structure of an American institution, New-Haven, 1912; --- J.-A. Fairlie, The President's Cabinet, dans Americ. pol. Sc. Rev., t. VIII, 1913, s. 23; --- G. Hunt, The Department of State of the U. S., Londres, 1914; --- H. -C. Gauss, The american government organization and officials with the duties and powers of office federal holders; --- E. -A. Stanwood, A history of the Presidency, 2 vol., I (1787-1897), II (1897-1916), 1916; --- Woodrow Wilson, The President of the U. S., New-York, 1916; --- W. -H. Taft, Our Chief Magistrate and its powers. New-York, 1916; --- D. Halévy, Le président Wilson, Étude sur la démocratie américaine, Paris, 1918; --- Dicey, A comparaison between cabinet government and presidential government, dans Nineteenth Century, 1919; --- Lenel, Die amerikanische Regierungssystem, 1922;

nına tevdi olunmuştur (28). Başkanlık vazifesinin süresi dört yıldır ve aynı müddet için seçilen Başkan muaviniyle birlikte aşağıdaki şekilde seçilir (29):

Başkan ikinci seçmenlerinin tesbiti.

2. Her devlet, yasama meclisinin tayin edeceği kaidelere uyarak, o devletin kongreye göndermek hakkına malik olduğu senato ve temsilcilerinin mecmu adedine muadil miktarda seçmenler tesbit eder. Hiç bir senato veya temsilci ve Birleşik Devletlere tâbi maaşlı veya fahri bir vazife gören hiç kimse seçmen olamaz.

Cumhurbaşkanının ve Başkan muavininin seçim şekli.

3. Seçmenler, kendi devlet merkezlerinde birleşerek, gizli oyla, bir tanesi kendi devletleri seknesinden olmamak şartıyla, iki kişiyi seçerler. Oy alan bütün şahısların ve bunlardan her birinin kazanmış olduğu oy miktarını gösteren bir cetvel tanzim olunur; bu cetvel imzalanır, tasdik olunur ve mazrufen Birleşik Devletler hükümet merkezinde senato başkanına gönderilir. Senato başkanı, senatonun ve temsilciler meclisinin huzurunda, bütün cetvellerin zarflarını açar ve o zaman oylar tasnif olunur. En fazla oy kazanmış olan şahıs, eğer kazandığı oy miktarı seçmen-

— Guggenheimer, The development of the executive departments, dans Jameson, Essay's in the constitutional history of the U. S. in the formative period, 1775-1779; — Ch.-S. Tach, The creation of Presidency, 1775-1789, Baltimore, 1922; — H. Wandersleb, Der Präsident in den Vereinigten Staaten von Amerika, in Frankreich und im deutschen Reich, Berlin, 1922; — W. -P. Willoughby, The reorganization of the administrative branch of the national government, Baltimore, 1923; — G. -C. Thorpe, Federal departmental organization and practice, Kansas City, 1925; — White, The growth and futur of state boards and commissions, dans Political Sc. Quarterly, t. XVIII, s. 631; A.-J. Zurcher, The theory and fact of presidential power, these, Princeton, 1927; — F. Linn, Die staatsrechtliche Stellung des Präsidenten der Vereinigten Staaten von Amerika, Bonn, 1928; — J. -N. Small, Some presidential interpretations of the Presidency, dans John Hopkins University Studies in hist. and pol. Science, série 50, No. 2, 1932.

(28) Başkana tanınan icra kudreti hak. bak. : T. -J. Goodnow, Principles of the administrative law of the U. S., 1905, p. 173; — Comparative administrative law, t. I, p. 64.

(29) Ch. O'Neil, The american electoral system, 1889; — J. - H. Dougharty, Electoral system of the U. S., New-York, 1906; — Newcomb, dans North Americ. Rev., Janvier 1905; — O. Guerlac, Les conventions presidentielles aux États - Unis, dans Rev. Pol. et parlem. 10 Sept. 1912; — L. Overaker, The presidential Primary, New-York, 1920; — Lechartier, Les "conventions" américaines, dans Rev. des deux Mondes, 1 Sep. 1920; — L. -F. Alyswoth, The presidential ballot, dans American Pol. Sc. Rev., t. XVII, 1923; — C. -A. Berdhal, L'élection du président aux États-Unis, dans Rev. du droit public, 1926, s. 162.

lerin mecmuunun çoğunluğuna muadil bulunuyorsa Cumhurbaşkanı olur. Eğer bir çok adaylar bu çoğunluğu sağlamışlarsa ve aynı miktarda oy almışlarsa temsilciler meclisi, bunlar arasından birini, gizli oyla ve hemen Cumhurbaşkanı olarak seçer; eğer hiç biri çoğunluğu elde edememişlerse, temsilciler meclisi, aynı şekilde, en çok oy alan beş kişi arasından birini Cumhurbaşkanı olarak seçer. Ancak, Cumhurbaşkanı seçiminde oylar devletlerin adedine göre hesaplanır ve her devletin bir tek oyu vardır; bu itibarla quorum'un hasıl olabilmesi için devletlerin üçte ikisinin seçmeni veya seçmenlerinin mevcudiyeti ve seçim için de bütün devletlerin seçmenlerini ihtiva eden bir çoğunluk lâzımdır. Her hal ve kârda, Cumhurbaşkanı seçilmesinden sonra, en fazla oy almış olan kimse başkan muavini olur. Eğer, burada da aynı miktarda oy kazanmış müteaddit kimseler varsa, bunlar arasından senato, başkan muavinini kur'a ile seçer.]

ilga edilmiş ve yerine şu şekilde bir hüküm konmuştur (1804).

Tadil XII. Seçmenler kendi devlet merkezlerinde birleşerek, gizli oyla, Cumhurbaşkanlığı ve Başkan muavinliği için, bir tanesi kendi devletleri seknesinden olmamak şartıyla iki kişi seçerler; oy puslalarında Cumhurbaşkanlığı için kimi seçtiklerini ve ayrı bir puslada Başkan muavinliği için kimi seçtiklerini tasrih ederler; Cumhurbaşkanlığı için oy alan bütün şahısların ve başkan muavinliği için oy alan bütün şahısların isimlerini her birinin kazanmış oldukları oy miktarıyla birlikte iki ayrı cetvel halinde tesbit ederler, bu listeleri imza ve tasdik ederler ve mazrufen Birleşik Devletler hükümet merkezinde senato başkanının adresine gönderirler. Senato başkanı, senatonun ve temsilciler meclisinin huzurunda bütün bu cetvellerin zarflarını açar ve o zaman oylar tasnif olunur. Cumhurbaşkanlığı için en fazla oy kazanmış olan kimse, eğer bu miktar tesbit edilen seçmenlerin mecmu adedine göre çoğunluğu teşkil eyleyorsa, Cumhurbaşkanı olur. Eğer, hiç kimse bu çoğunluğu elde edememişse, temsilciler meclisi, gizli oyla, Cumhurbaşkanlığı için en fazla oy almış üç aday arasından birini derhal Cumhurbaşkanlığına seçer. Ancak, Cumhurbaşkanı seçiminde oylar devletlerin adedine göre hesaplanır ve her devletin bir tek oyu vardır; bu itibarla quorum'un hasıl olabilmesi için devletlerin üçte ikisinin seçmeni veya seçmenlerinin mevcudiyeti ve seçim için de bütün devletlerin seçmenlerini ihtiva eden bir çoğunluk lâzımdır. Eğer, Cumhurbaşkanı seçmek hakkı temsilciler meclisine intikal ettiği zaman, bu meclis ilk Mart ayının dördüncü gününden evvel Cumhurbaşkanı seçmezse, Başkan muavini, aynen Cumhurbaşkanının ölünü veya Anayasamın derpiş eylediği ehliyetsizlikleri halinde olduğu gibi, Başkanlık vazifesini ifa eder. Başkan muavinliği için en fazla oy almış olan kimse, eğer bu miktar tesbit edilen seçmenlerin mecmuuna göre çoğunluğu teşkil eyleyorsa, Başkan muavini olur. Eğer adaylardan hiç biri bu çoğunluğu elde edememişse, senato en fazla oy almış iki adaydan birini Başkan muavini olarak seçer; bu hususta quorum senato üyelerinin mecmu adedinin üçte ikisidir ve seçim için mecmu adede göre

çoğunluğun hasıl olması lâzımdır. Anayasa hükümlerine göre Cumhurbaşkanlığı makamına seçilmesi imkânsız olan herkes aynı zamanda Birleşik Devletler Başkan muavinliğine de seçilemez.

İlâve XX Ocak 1933 de kabul edilen değişiklik:

Bölüm: 4. Seçim hakkı kendisine intikal ettiği zaman, temsilciler meclisinin, Cumhurbaşkanı olarak seçebileceği kimselerden birinin ölümü halinde ve senetinin, seçim hakkı kendisine intikal ettiği zaman Başkan muavini seçebileceği kimselerden birinin ölümü halinde gereken hareket tarzını, kongre bir kanunla derpiş edebilir.

İkinci seçmenlerin tesbitinin tarihi.

4. Kongre, ikinci seçmenlerin seçilecekleri zamanı ve bunların oy verecekleri günü tesbit edebilir; bugün bütün Birleşik Devletler arazisinde aynı gün olarak tesbit olunur.

Cumhurbaşkanı seçilebilmek için şartlar.

5. Hiç kimse, eğer doğuştan Birleşik Devletler tebaası değilse veya işbu anayasanın kabulü tarihinde Birleşik Devletler tebaası bulunmuyor idiyse, Cumhurbaşkanı seçilemez, hiç kimse, eğer otuz beş yaşına basmamışsa ve Birleşik Devletler arazisinde on dört sene ikamet etmemişse bu vazifeye seçilemez.

İnhilâl.

6. Cumhurbaşkanının vazifeden uzaklaştırılması, ölümü, istifası veya hukukunu istimale ve vazifelerini yerine getirmeye ehliyetsizliği hallerinde bu hak ve vazifeler Başkan muavinine intikal eyler. Kongre bir kanunla aynı zamanda, hem Cumhurbaşkanının, hem de Başkan muavininin vazifeden uzaklaştırılmaları, ölümleri, istifaları veya ehliyetsizlikleri halinde Cumhurbaşkanlığını ifaya davet olunacak makam sahibini tesbit etmek suretiyle tutulacak hareket tarzını derpiş edebilir; işbu makam sahibi, ehliyetsizliğin ortadan kalkması veya yeni bir Cumhurbaşkanı seçimine kadar Cumhurbaşkanlığını ifa eyler (30).

Tahsisat.

7. Cumhurbaşkanı, hizmetlerinin karşılığı olarak, muayyen zamanlarda, bir tazminat alır. Bu tazminat seçildiği müddet zarfında ne

(30) 1886 da Kongre, Cumhurbaşkanının ve Başkan Muavinin, aynı zamanda vazife göremiyecek halde bulunmaları takdirinde, Cumhurbaşkanlığının Dışişleri sekreteri tarafından ve bu zatın da her hangi bir sebepten dolayı bu vazifeyi deruhte edememesi halinde ise, sırasıyla Maliye, Harbiye, Adliye (Attorney Général), Posta (Postmaster Général), Bahriye ve İçişleri sekreterleri tarafından ifa edileceğine karar vermiştir.

artırılabilir ne de eksiltilebilir; aynı müddet zarfında mumaileyh Birleşik Devletlerden veya devletlerin birinden başka bir tahsisat alamaz (31).

Tahlif.

8. Vazifeye başlamadan önce, Cumhurbaşkanı aşağıdaki yemini eder veya beyanda bulunur: "Birleşik Devletler Cumhurbaşkanlığı vazifesini sadıkane ifa edeceğime, ve Birleşik Devletler Anayasasını gözeteceğime, muhafaza ve müdafaa edeceğime resmen ve alenen yemin ederim (veya beyan ederim)".

İlave: XX 1933 Ocak ayında kabul edilmiş tadil:

Fıkra 1. Cumhurbaşkanının ve Başkan muavininin vazifeleri, eğer işbu maddenin henüz kabul edilmemiş olduğu senelere rastlarsa 20 Ocak öglesi üzeri nihayet bulur; ve onları istihlâf edenlerin vazifeleri bu tarihten itibaren başlar.

Fıkra 3. Eğer, Cumhurbaşkanının vazifeye başlama tarihi olarak tesbit edilen günde Cumhurbaşkanı ölmüş bulunuyorsa, Başkan muavinliğine seçilmiş olan Cumhurbaşkanı olur. Eğer, vazifenin başlangıcı olarak tesbit edilen tarihte Cumhurbaşkanı seçilmemişse veya seçilen Cumhurbaşkanı henüz vazifeye ehil değilse, Başkan muavinliğine seçilmiş olan, Cumhurbaşkanı ehliyetini iktisap eyleyinceye kadar Cumhurbaşkanı sıfatıyla hareket eder. Kongre, bir kanun ile, seçilmiş olan Cumhurbaşkanının ve seçilmiş olan Başkan muavininin ehliyetsiz bulunmaları halinde, Cumhurbaşkanlığını kimin ifa edeceğini veya bu sıfatla hareket edecek olanın ne suretle seçileceğini tesbit edebilir ve işbu kimse Cumhurbaşkanı veya Başkan muavini ehliyetini iktisap edinceye kadar bu sıfatla hareket edebilir.

Bölüm: II

Cumhurbaşkanının salâhiyetleri

Başkomutanlık - Af.

Madde: 1. Cumhurbaşkanı, Birleşik Devletler ordusunun ve bahriyesinin ve Birleşik Devletler nam ve hesabına faal vazifeye çağrıldıkları zaman muhtelif devletlerin milis teşkilâtının başkomutanıdır (32). Her

(31) Cumhurbaşkanının tahsisatı: 75.000 dolar, harcırahı 25.000 dolar. — Temsil tahsisatı : 250.000 dolar. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı memurlarından bazılarını (bir hususî kâtip, üç büro kâtibi, bir metrdotel, bir haberci) bizzat tâyin edebilir ve bunların tahsisatları hazine tarafından ödenir. U. S. Compiler Statutes, 1918, § 222 dev.

(32) G. Dawis, A treatise, on the military law of the U. S., New - York, 1918; — Whiting: War powers of the President and legislative powers of the Congress in relation to rebellion, treason and slavery; — Berkhimer, Military government and martial rule; — J.-W. Garner, Le pouvoir exécutif en temps de guerre aux États-Unis, dans Rev. du dr. publ., 1918, s. 5; — Ballantine, Constitutional limitations on the war power, dans California Law Rev., t. VI, s. 134; — Paxton, The american war government 1917-1918, dans Americ. historical Review, t. XXIV, s. 54; — C.-A.

nezaretin başında bulunan vazifeliden vazifesinin icaplarına müteallik her mevzu hakkında yazılı izahat talep edebilir. Birleşik Devletlerin emniyetine karşı işlenmiş suçlarda (offenses), impeachment hali müstesna olmak üzere (33) tecil ve af kararları vermeğe hakkı vardır.

Andlaşmalar - Tayinler.

2. Cumhurbaşkanının senatonun mütalâa ve muvafakatını alarak, andlaşmalar akdetmeğe salâhiyeti vardır; yeter ki mevcut senato, üyelerinden üçte ikisi bunu tasvip etsinler (34); Cumhurbaşkanı büyük elçileri, elçileri, konsolosları, yüksek divan hâkimlerini ve Birleşik Devletlerin işbu anayasanın derpiş eylemediği ve memuriyet makamları bilâ-

---

Berdhal, War powers of the executive in the U. S., dans University of Illinois Studies in the social Sciences, t. IX, 1921, no. 1. 2; — W. -F. Willoughby, Government organization in war time and after, New-York, 1919; — C. -M. Hough, Law in war time. dans Harvard Law Review, t. XXI, s. 692; — E. Wambough, War emergency legislation, ibid., t. XXX, s. 663; — Ch. Fairman, The law of martial rule, Chicago, 1930; Ed. -S. Corwin, Martial law yesterday and today, dans Political Science Quarterly, t. XLVII, 1932, s. 95.

(33) Barnett, Executive, Legislature and Judiciary in pardon, dans Americ. Law Rev., t. CLI, s. 684.

(34) Butler, The treaty - making power of the U. S., 2 vol., New-York, 1902; — R. -J. Delvin, The treaty-making power under the Constitution of the U. S., San Francisco, 1908; — Burr, The treaty-making power of the U. S. and the methods of its enforcement as affecting the police powers of the States, Philadelphia, 1912; — S.-B. Crandall, Treaties; their making and enforcement, 2 vol., Washington, 1916, dans Columbia University Studies in public Law, t. XXI, no. 1; — E. - S. Corwin, The President's control of foreign relations, Princeton University Press, 1917; — Q. Wright, control of foreign relations, New - York 1922; — J. - M. Mathews, The conduct of american foreign relations, New - York, 1922; J. - M. Mathews, The conduct of american foreign relations, New - York, 1922; — Rovden Dargerfuld, The Senate's influence on the foreign relations of the U. S., Chicago, 1927; — D. - F. Fleming, The treaty veto of the american Senate, New - York, 1929; — Wright, Treaties and the constitutional separation of powers in the U. S. dans American Jour. of intern. Law, t. XII, 1918, p. 82 — The control of foreign relations dans American pol. Science Review, 1921, t. XV, s. 1; — C. - C. Tansill, The treaty - making powers of the senate, dans Americ. Journ. of int. Law, t. XVIII, 1924, s. 459; — J. - B. Moore, Treaties and executive agreements, dans Potitical Science Quarterly, t. XX, 1905, s. 385; — J. - B. Barnett, inter. agreements without the advice and consent of the Senate, dans Yale Law Journal, t. XV, s. 63; — R. - E. Mc. Clindon, The two - thirds rule in Senate action upon treaties 1789 - 1901, dans Americ. Jour. of intern. Law, janvier 1932. Cumhurbaşkanının, elçilik kadrosunu resmen işgal etmeyen ve tayinleri Senatonun muvafakatine iktiran eylemeyen ajanlar vasıtasıyla diplomatik faaliyette bulunması hususundaki taamül hakkında Bk.: H. - M. Wreston, Executive agents in American Foreign relations, Baltimore, 1929.

hara kanunlarla ihdas edilecek olan diğ̈er bütün memurlarını inha (nominate) ve senatonun mütalâasını aldıktan ve muvafakatını istihsal ettikten sonra tayin (appoint) eder (35). Mamafih, kongre, bir kanun ile uygun gördüğü bazı ikinci derecede memurların tayinini ya yalnız Cumhurbaşkanına, ya mahkemelere veya sekreterlere bırakabilir.

Münhal memuriyetlere tayin.

3. Cumhurbaşkanı, senatonun tatil bulunduğu sıralarda, inhilâl edecek bilûmum memuriyetlere, senatonun ilk toplantısında hükmü kalmayacak olan tayin emirnameleri (commission) ısdar ederek tayinler yapabilir.

Bölüm: III

Madde: 1. Cumhurbaşkanı, zaman zaman kongreyi birliğin vaziyetinden haberdar eder ve lüzumlu ve uygun bulduğu tedbirleri onun tetkikine arzeyler (36). Fevkalâde vaziyetlerde, her iki meclis veya bunlardan birini toplantıya davet edebilir. Eğer iki meclis arasında toplantı tarihleri hususunda ihtilâf hasıl olursa bunları uygun bulunduğu tarihte toplantıya çağırabilir. Büyük elçileri ve diğ̈er elçileri kabul eder; kanunların sadıkane tatbik olunmasına nezaret eder (37). Birleşik Devletlerin bütün memurlarının memuriyetlerini tasdik eyler.

Bölüm: IV

Impeachment

Madde: 1. Cumhurbaşkanı, Başkan muavini ve Birleşik Devletlerin bilcümle sivil memurları hiyaneti vataniye, irtikâp gibi büyük suç ve memnu fiillerden (high crimes and misdemeanours) ötürü itham (impeachment) ve mahkûm edildikleri takdirde memuriyetlerinden azledilirler.

(35) İlk kongre, Cumhurbaşkanının tayin salâhiyetinin kendisine azletmek salâhiyetinin de tanınmasını icap eylediğini kabul etmişti, 1867 tarihli Tenure of office Acts ile işbu sonuncu salâhiyet nezulunduktan sonra 1887 de bu kanunların ilgası ile tekrar ve katı olarak tanıdı: Goodnow, Principles of the administrative Law of the U. S., s. 75 - 77; -- L. - M. Salmon, A history of the appointing power of the President; -- Ed. - S. Corwin, The President's removal power under the Constitution New - York, 1928; -- E. Ecott, The constitutional function of the Senate in respect to appointments, dans Univ. Pennsylv. Law Review, t. LXXXI, s. 43; -- Kettleborough, Removal of public officers, A ten - year review, dans Americ. political Science Review, t. VIII, 1914, s. 621 [idari veya kazai yollarla azıl].

(36) Bütçenin ihzarında Cumhurbaşkanının rolü h. Bk. Bölüm VII, madde 1, altındaki not.

(37) Cumhurbaşkanının tanzim salâhiyeti h. Bk. Bölüm 1, Madde: 1 altındaki not.

Kısım: III

Kaza organı (38)

Bölüm: I

Yüksek divan ve diğer mahkemeler

Madde 1. Birleşik Devletlerin kaza kudreti yüksek divan ile kongre tarafından zaman zaman ihdas ve tesis olunabilecek mahkemeler mari-

(38) Kanunların Anayasaya uygun olup olmadıklarının kontrolü h. (Judicial Review), Jacques Lambert, tarafından, Les origines du contrôle judiciaire de la constitutionnalité des lois fédérales aux États - Unis Marbury vs. Madison, dans Revue du droit public, 1931, s. 54 dev. sonunda Amerikan literatürünün sistematik bibliyografyasına Bk.

W. Willoughby, The Supreme court of the U. S.; its' history and influence in our constitutional system, Philadelphie, 1890; — H. - L. Carson, The supreme court of the U. S.; its history, 2 vol. 2 éd., Philadelphie, 1902; — Neryncx, L'organisation judiciaire aux États - Unis, Paris, 1909; — Ch. Warren, The Supreme Court in U. S. history, 3 vol., Boston, 1922; — F. Franckfurter et J. - M. Landes, The business of the Supreme Court; a study of the federal judicial system, New - York, 1927; — Ch. - Evans Hugues, The Supreme Court of the U. S.; its' fundation, methods and achievements; an interpretation, New - York, 1928; — W. - F. Willougby, Principles of judicial administration, Washington, 1929 [bibliyografya].

Kontrol taraftarları: Coxe - Brinton, An essay on judicial power on inconsti- tutional legistation, Philadelphia, 1893; — J. - H. Dougherty, The power of federal judiciary over legistation; its origin; the power to sit aside the laws; boundaries of the power; judicial independence; existing evils and remedies, New - York, 1912; — Ch. - A. Beard, The Supreme Court and the Constitution, New - York, 1912; — A. - C. Mc. Lauglen, The courts, the constitution and parties: studies in consti- tutional histaory and politics, Chicago, 1912; — W.-M. Meigs, The American doctrine of judicial power and its early origin, 1913; — The relation of the judiciary to the Constitution, New - York, 1919; — Ed. - S. Corwin, The doctrine of judicial review, Princeton, 1914; — John Marshal and the Constitution, New - Hawen, 1921; — Ch. - D. Stuart, Power of the Supreme Court to declare acts of Congress unconstitutional (Sen., Doc. no. 703, 64 th Congress, 2 nd session, 1917); — Ch Warren, The U. S. Supreme Court in U. S. history, 2 vol., 1918; The supreme Court and the sovereign States, Princeton, 1924; Congress, the Constitution and the Supreme Court, Boston, 1925; — Ch. - G. Haines, The conflict over judicial power in the U. S. to 1870, New - oYrk, 1909. — The American doctrine of judicial suprematy, Berkeley, 1932 [bibliyografya).

Aleyhtarlar: J. - B. Thayer, The origin and scope of the American doctrine of constitutional law, dans Legal Essay, Boston, 1908; — G. Myers, History of the Supreme Court, 1912; — G. - E. Roc. Our judicial oligarchy, New - York, 1912; — Chief - Justice Walter Clark, Government by judges (Sen., Doc. no. 610, 63 th Congress, 2 nd session, 1911); — J. - H. Ralston, Study and report for American Federation of Labor upon judicial control as to constitutional questions, 2 éd., Washington, 1923; — L. . B. Boudin, The government by Judiciary, 2 vol., New - York, 1932.

fetiyle tatbik olunur. Gerek yüksek divanın, gerekse diğer mahkemele-
rin hâkimleri hüsnü hareketlerinin devamı müddetince (during good
behaviour) mevkilerini muhafaza ederler ve hizmetlerinin karşılığı olmak
üzere, muayyen zamanlarda, vazifelerinde kaldıkları müddetçe eksiltile-
meyecek olan bir tazminat alırlar.

Yasama organının hâkimiyetini veya halk hâkimiyetini sağlamak üzere yapılan
teklifler için Bk: W.-L. Ronson, *Majirtity rule the judiciary; an examination of
current proposals for constitutional changes affecting the relations of the courts of
legislation*, New-York, 1912; — Haines, *Judicial supremacy*; — Ch. Warren, *Congress*.

A. - S. Hersey, *Die Kontrolle uber die Gesetzgebung in den Vereinigten Staaten
von Nordamerika und deren Gliedern*, Heidelberg, 1894; — G. - B. Brandis, *Das
Recht des amerikanishen Richters Gesetze auf ihre verfassungsmässigkeit zu
prüfen*, Leipzig, 1913; — E. Lambert, *Le gouvernement des juges et la législation
sociale aux États - Unis*, Paris, 1921; *Quatre années d'exercice du contrôle de la
constitutionnalité des lois par la Cour Suprême aux États - Unis*, dans *Mélanges
Hauriou*, 1929, s. 467 dev.; — M. Einaudi, *Le origini dottrinali e storiche del controllo
giudizario sulla costituzionalità delle leggi negli Stati Uniti d'America*, Turin,
1931; — Jacques Lambert, *Les origines du contrôle judiciaire de la constitutionnalité
des lois fédérales aux États-Unis: Marbury vs., Madison*, dans *Revue du dr. public*,
1931, s. 5; *Les origines du contrôle de la constitutionnalité des lois d'État par la
judicature fédérale aux États - Unis*; dans la même *Revue*, 1932, s. 5 dev.; — H.
Galland, *Le contrôle judiciaire de la constitutionnalité des lois aux États - Unis*.
La méthode américaine de protection des libertés individuelles, Paris, 1932 [Bibli-
yografya].

Andlaşmaların anayasaya uygun olup olmadıklarının kontrolü h. Bk: *Burdick*,
Law of the american Constitution, §34, New - York, 1922; — Tucker, *Limitations
an the treaty making power*, 1915; — Willoughby, *Constitutional law*, p. 492;
— Butler, *Treaty making power of the U. S.*; — J. - C. Sutherland, *Constitutional
power and world affairs*.

Anayasada yapılan değişikliklerin anayasaya uygun olup olmadıklarının kon-
trolü h. Bk.: E. Lambert, *Le gouvernement des juges*, s. 109; — Marbury, *The
limitatins upon the amending power*, dans *Harvard Law Review*, t. XXXIII, s. 223;
— Fierrson, *Amending the Constitution of the U. S.*, dans le même *Recueil*, p. 659.

Kanunların ve bilhassa iş kanunlarının anayasaya aykırılıklarına karşı, müfad
tedbir ve "aşağı yukarı yegâne tedbir" (Franckfurter, *Harv. Law Rev.*, t. XLII, s.
766) olan "ihtarda bulunma - injonction" nın tatbik sureti h. Bk.: W. - W. Kerr,
Law and practice of injonctions, 6 éd., Londres, 1927; — Lockwood, *Maw ve
Rossenberry*, *The use of the federal injonction in constitutional litigation*, dans
Harvard Lew Rev., t. XLIII, 1930, s. 426; — Franckfurter ve Greene, *The use of
injonctions in american labor controversies*, dans *Law Quarterly Review* 1928, s.
161; *Labor, Injonctions and federal legistation*, dans *Harvard Law Review*, t.
XLII, s. 766; — Galland, *op. cit.*, s. 136.

Tarafların hukukunun ihtiyaten hâkim tarafından tesbit edilmesine yarayan
Beyan ilâmlarının (jugements déclaratoires) tatbik sureti h. Bk.: Éd. - M. Borchard,
The declaratory judgment; a needed procedural reform, dans *Yale Law Journal*, t.

İlâve XI. Tadil (1798):

Birleşik Devletlerin kaza kudreti, Birleşik Devletlerden birine karşı, diğer bir devletin vatandaşları tarafından veya yabancı bir devletin vatandaşları veya tebaası tarafından açılan veya takip olunan hak veya nasafet dâvalarına (any suit in law or equity) şâmil olduğu şeklinde tefsir edilemez.

Bölüm: II**Birleşik Devletler mahkemelerinin vazife ve salâhiyeti.**

Madde: 1. Kaza organının vazife ve salâhiyeti, işbu anayasanın, Birleşik Devletler kanunlarının, Birleşik Devletler tarafından akdedilen veya edilecek olan andlaşmaların hükümlerine istinaden açılacak dâvalara; büyük elçilere, elçilere ve konsoloslara müteallik dâvalara; amiralliğe ve deniz hukukuna müteallik dâvalara; Birleşik Devletlerin taraf olacağı ihtilâflara; iki veya bir çok devlet arasındaki ihtilâflara; bir devletle diğer bir devletin vatandaşları, muhtelif devletlerin vatandaşları, başka devletler tarafından verilen imtiyazlar dolayısıyla aynı devletin toprak talebinde bulunan vatandaşları, bir devletle kendi vatandaşları diğer yabancı devletler ve bunların vatandaşları veya tebaaları arasındaki ihtilâflara şâmindir.

Yüksek divanın ve istinaf mahkemelerinin kaza hakları (vazifeleri).

2. Büyük elçilere, elçilere ve konsoloslara müteallik bütün dâvalarda ve bir devletin taraf olduğu dâvalarda yüksek divan birinci derecede kazaî merci vazifesini görür. Yukarıda adı geçen diğer bütün dâvalarda, yüksek divan, hukukan ve fiilen ve kongre tarafından tesbit olunan istisnalara riayet ve kaidelere uygun hareket etmek şartıyla istinaf vazifesini görür.

Suçların muhakemesi. Jüri.

3. İmpeachment halleri müstesna olmak üzere, bütün suçlar bir jüri tarafından muhakeme edilir; muhakeme suçun ika edildiği devletin hudutları dahilinde yapılır. Eğer suz devletlerden hiç birinin arazisi üzerinde ika edilmiş değilse, muhakeme kongrenin bir kanunla tesbit edeceği mahalde veya mahallerde yapılır.

(Bak: Tadil, V, VI, VII, VIII).

XXVIII, 1918, s. 1; The constitutionality of declaratory judgments, dans Columbia Law Review, t. XXXI, 1931, p. 561; Declaratory judgments in federal courts, dans Yale Law Journal, haziran 1932; — E. Lambert, Le gouvernement des juges, p. 182.

Bölüm: III

Hiyanet.

Madde: 1. Birleşik Devletlere karşı hiyanet, sadece, Birleşik Devletlere karşı harp açılmasını teşvik veya Birleşik Devletlerin düşmanlarına yardım ederek onlarla birleşmek hallerine itlak olunur (39).

2. Hiç kimse, kendisini suç üstü görerek şahadette bulunan iki şahidin şahadeti olmadan veya mahkemenin alenî celsesinde ikrarda bulunmadan hiyanetle itham edilemez.

3. Hiyanet suçunun cezasını tayin salâhiyeti kongreye aittir; ancak, bu yüzden verilen hiç bir ceza mahkûmun furuuna (work corruption of blood) şâmil olamaz ve mahkûmun berhayat olduğu zamanı tecavüz edecek şekilde mallarının müsaderesini (forfeiture) tazammun edemez.

Kısım: IV

Devletler ve federal hükûmet

Bölüm: I

Bir devletin resmî evrakı.

Madde: 1. Her devlet, diğer bütün devletlerin resmî muamelâtına, zabıt evrakına ve adlî usullerine tamamen itimat ve riayet edecektir. Kongre, umumî kanunlarla işbu muamelâtın zabıt evrakının ve adlî usullerin ifade ettikleri katiyeti ve bunların hükümlerini tesbit edebilir (40). (Bak: tadil XIV).

Bölüm: II

Vatandaşların diğer devletler nezdindeki imtiyazları.

Madde: 1. Her devletin vatandaşları, diğer devletlerin vatandaşlarının istifade ettikleri imtiyaz ve muafiyetlerden faydalanırlar (41).

22. Bir devlet tarafından hiyanetle, sadakatsizlikle veya diğer bir suçla itham edilip de adalet cihazının elinden kaçıp diğer bir devlet arazisinde ele geçen her şahıs, kaçtığı devletin icra otoritesinin talebi üzerine, işbu suç muhakemeye salâhiyetli devlet arazisine sevk olunmak üzere bu devlete teslim edilir.

(39) S. Reznick, History of the parliamentary declaration of treason, dans Law Quarterly Review, t. XLVI, s. 80.

(40) W. W. Cook, The power of Congress under the full faith and credit clause, dans Yale Law Journal, t. XXVIII, 1919, s. 421.

(41) Howell, The privileges and immunities of state citizenship, dans John Hopkins University Studies, t. XXVI, 1918.

Kaçaklar.

3. Bir devlet tarafından, bu devletin kanunları gereğince, bir vazife veya iş ile mükellef tutulmuş olan ve diğer bir devlet arazisine kaçan her hangi bir kimseyi, kaçmış olduğu devletin cari kanun ve nizamları bu vazife veya işten muaf kılamıyacağından, işbu kimse, bu vazife veya işi isteyebilecek tarafın talebi üzerine kendisine iade edilmelidir.

(Bak: Esareti meneden tadil XII [1865]).

Bölüm: III

Yeni devletlerin kabulü.

Madde: 1. Kongre tarafından birliğe yeni devletler kabul olunabilir; ancak bir devletin arazisinde hiç bir yeni devlet kurulamaz; bundan mada alâkadar devletlerin ve kongrenin muvafakatleri alınmadan, iki veya daha çok devletin veya bunların arazilerinin bir kısmı birleştirilmek suretiyle yeni bir devlet teşkil olunamaz (42).

Birliğin emlâkinin ve arazisinin murakabesi.

2. Kongrenin Birleşik Devletlerin arazisi ve diğer bütün emlâki üzerinde tasaruflarda bulunmağa ve bu münasebetle gerekli her türlü nizamname ve kararnameler ısdarına salâhiyeti vardır. İşbu anayasanın hiç bir hükmü Birleşik Devletlerin veya devletlerden birinin hukukunu ihlâl edecek şekilde tefsir olunamaz (43).

Bölüm: IV

Hükûmet şeklinin cumhuriyet olmasının teminatı.

Madde: 1. Birleşik Devletler, birliğe mensup her devlet hükûmet şeklinin cumhuriyet olmasını teminat altına alırlar; içlerinden her birini istilâdan korurlar ve bunlardan birinin yasama organının (yasama or-

(42) 7 Ağustos 1789 tarihli kanunla tasdik olunan 1787 tarihli "Ohio ırmağının Şimal - Batısındaki Birleşik Devletler arazisinin idaresine dair emirname" nin hükümlerine göre: Bir eyalette, hür erkek ve reşit 5000 nüfus toplanır toplanmaz bunlar temsili bir yasama meclisi teşkil edebilirler; unumî menfaat gerektirdiği takdirde arazi devletlere ayrılabilir ve bu devletler birliğe kurucu devletlerle müsavi şartlar altında kabul olunurlar; nihayet, meclis teşkil olununcaya kadar, hükûmetin bilcümle iktidarı bir vali, bir devlet sekreteri ve Cumhurbaşkanı tarafından senatonun mütalâa ve muvafakatı alındıktan sonra tayin edilecek olan üç hâkimden müteşekkil bir mahkemeye terk olunur.

G. - A. Alden, Evolution of the american system of forming and admitting New States into the Union, dans Annals of the American Academy, novembre 1901, s. 79; -- F. - R. Caudert, The evolution of territorial incorporation (Adress to the annual meeting of the Iowa Bar Association), Devenport, 1906.

(43) Coroner'in arazi üzerindeki salâhiyeti için Bk.: W. - W. Willoughby, The constitutional law of the U. S.: their government and administration.

gam toplanamadığı zaman) icra organının talebi üzerine onu dahili te-cavüzler karşısında müdafaa ederler (44).

Kısım: V

Tadil teklifleri

Madde: 1. Her ne zaman her iki meclisin üçte iki çoğunluğu lüzumlu görürse, kongre, işbu anayasanın tadili tekliflerinde bulunabilir veyahut devletlerin yasama organlarının üçte ikisinin talebi üzerine, kongre, ta-dil tekliflerinde bulunmak üzere bir konvansiyon meclisi teşkil edebilir. Her iki halde de, bu tadilât, kongrenin tayin edeceği tasdik şekline göre, devletlerin yasama organlarının dörtte üçü tarafından veya bu devlet-lerde teşkil olunan konvansiyon meclislerinin dörtte üçü tarafından tas-dik edildiği takdirde, her bakımdan ve her suretle işbu anayasanın diğer hükümleri gibi mer'idir (45). Ancak, 1808 yılından önce, birinci madde-nin, dokuzuncu bölümünün birinci ve dördüncü hükümleri hiç bir suretle tadil olunamaz ve hiç bir devlet muvafakati alınmadan, senatodaki, di-ğer devletlerle eşit oy hakkından mahrum edilemez (46).

(44) Federal aid in domestic disturbances: Doc. no. 263. Sénat. vol. XIX, 67 Congrès, 2 sesion.

(45) 1787 anayasası, muhtelif devletlerin sırf bu maksatla kurulan konven-siyon meclisleri tarafından tasdik olunmuştu. Bütün tadiller için, XX inci tadil de dahil olmak üzere, kongre daima bunların tasdikinin devletlerin yasama organları tarafından yapılmasına karar vermiştir. XXI inci tadil için ise devletlerde kurula-cak konvansiyon meclisleri tarafından tasdik olunmasına karar vermiştir.

(46) J. Tanger, Amending procedure of the federal Constitution, dans Americ. politic. Sc. Review, t. X, 1916, p. 689; — Siba Eldrige, Need for a more democratic procedure of amending the Constitution, dans la même Revue, p. 682; — H. E. Willes, The doctrine of the amendability of the U. S. Constitution, dans Indiana Law, t. VII, s. 457; — L. R. Orfield, Sovereignty and the federal amending power, dans Illinois Law Review, t. XXV, 1930, s. 418; The Scope of the federal amending power, dans Michigan Law Review, t. XXVIII, p. 550; The federal amending power: genesis and jusdiciability, dans Minnesota Law Review, t. XIV, s. 369.

Anayasanın devletler arasındaki bir anlaşma neticesi vücade gelmiş olmasından ötürü anayasanın tadili salâhiyetinin zımnî hudutları bulunduğuna dair tez h. Bak: Machen, Is the fifteenth amendement void? dans Harvard Law Review, t. XIII, 1900 p. 169; — H. W. Taft, Amendament of the federal Constitution. Is the power by article 5 limited by the tenth Amendement, dans Virginia Law Review, t. X, s. 416; — Marbury, The limitations upon the amending power, dans Harvard Law Review, décembre 1919; Challenge to the constitutionality of proposed constitutional amendements, dans Iowa Law Review, janvier 1932. -- Tadil XVIII in altındaki nota bak.

Madde: VI
Müteferrik hükümler

Devlet borçları.

Madde: 1. İşbu anayasanın kabulünden evvel yapılan bütün istikrazlar ve girişilen bircümle taahhütler, gerek bu anayasanın gerekse konfederasyon maddelerinin hükümlerine göre, Birleşik Devletler için muteberdir.

İlave: XIV tadil:

Fıkra: 4. Bir ihtilâlin veya isyanın bastırılmasında sebkât eden hizmetler mukabili ödenen tekaüdiye veya mükâfatları tediye için girişilen borçlar da dahil olmak üzere, Birleşik Devletler tarafından, kanuni bir şekelide borçların tanınmaması bahis mevzuu olamaz. Ancak, ne Birleşik Devletler, ne de devletlerden biri, Birleşik Devletlere karşı vaki olan bir ihtilâl veya isyana yardım maksadiyle girişilen her hangi bir borcu veya mükellefiyeti ve köleliğin ilgası veya bunların hürriyete kavuşmaları dolayısıyla tazminat taleplerini uhdesine alamaz veya ödeyemez. Bu çeşit, her nevi borçlar mükellefiyetler ve matalibat gayri kanuni ve keenlemeykündür.

Anayasanın üstünlüğü.

2. İşbu anayasa, onun hükümlerine uyularak yapılacak Birleşik Devletler kanunları ve Birleşik Devletler tarafından yapılmış ve yapılacak bircümle andlaşmaların hükümleri memleketin üstün hukukî kaidelerini teşkil ederler. Her devlette, hâkimler, o devletin anayasasının veya hususî kanunlarının muhalif hükümlerine rağmen, bu kaidelerle bağlıdırlar.

Vazife yemini. Dinî yemin memnudur.

3. Senato üyeleri, yukarıda adı geçen temsilciler, devletlerin yasa organlarının üyeleri ve gerek Birleşik Devletlerin, gerekse devletlerin idare ve kaza memurları işbu anayasaya sadık kalacaklarına yemin edecekler veya bu hususta beyanda bulunacaklardır. Bununla beraber, Birleşik Devletlere ait bir vazifeye veya âmme hizmetine ehliyet şartı olarak dine müteallik bir beyan (religion test) aslâ talep olunamaz.

Madde: VII
Anayasanın tasdıkı

Madde: 1. İşbu anayasanın devletler arasında meriyet mevkiine girmesi için, dokuz devletin konvensiyon meclisleri tarafından tasdıkı kâfidir. Konvensiyon meclislerinin tasdıkı devletlerin tasdıkı mesabesindedir.

Konvensiyon meclisinde, temsil olunan devletlerin mütefiklik muvafakatlariyle milâdî 1787 yılının Eylül ayının 17 nci günü ve Amerika Birleşik Devletlerinin bağımsızlığının onbirinci yılında kabul olunmuştur. Bunu beyan eylemek üzere aşağıya imzalarımızı vazeyledik.

George Washington

Başkan ve Virginia Milletvekili

(Bu imzayı aşağıda adları yazılı devletlerin otuz sekiz temsilcisinin imzaları takip etmektedir: New - Hampshirs, Massashusctts, New - Jersey, Pennsylvania, Delaware, Connecticut, New - York, Maryland, Virginia, Şimal - Karolina, Cenup - Karolina, Georgia).

Tadiller (47)

Anayasanın V inci maddesi gereğince, kongre tarafından teklif edilerek muhtelif devletlerin yasama organları tarafından tasdik olunan Birleşik Amerika Devletleri anayasasının ilâve maddeleri ve tadilleri (48).

Madde: I

Kongrenin salâhiyetini tahdit (49)

Kongre, bir dini tesis eden veya serbestçe bir dinin ibadetini mene-

(47) V. Ames Herman, The proposed Amendments to the Constitution of the U. S. during the first century of its existence, dans Americ. Hist. Ass. Reports, 1896, s. 144.

(48) 1 den 10 uncuya kadar olan maddeler birinci Kongre tarafından 25 Eylül 1789 da teklif olunmuş ve 15 Aralık 1791 de kabul edilmiştir.

(49) A. de Chambrun, Droits et libertés aux États-Unis. Leurs origines et leurs progrès, Paris, 1871; — Shattuck, The meaning of the term Liberty in federal and state Constitutions, dans Harvard Law Review, t. IV, p. 365; — F. -J. Stimson, The american Constitution. As it protects private rights, New-York, 1923.

İşbu tādillerin ve Anayasanın birinci maddesinin 9 uncu bölümü hükümlerinin vazettikleri tahdidlerden maada şahsî hürriyetler mevzuunda birtakım çok usulî fakat emsalsiz derecede elâstiki mahakim içtihadı da kanun vazınınun selâhiyetlerini umumî surette sınırlandırmaktadır:

Balance of convenience, yani, ferdlere tahmil olunan fedakârlıklarla, topluluğun bu fedakârlıklardan edineceği faydalar arasında münasip bir muvazenenin mevcut olması fikri:

Rule of reasonableness, yani, kanunun istihdaf ettiği maksat ile bu maksada varmak için kullanılan vasıtalar arasında hakiki ve esaslı bir münasebetin mevcudiyeti "vasıtaların takip olunan gaye ile mütenasip olması" (E.Freund, The Police Power, public policy and constitutional rights, 1904); Standards of american legislation, 1926; — Ed. Lambert, Le gouvernement des juges, s. 54; — Galland, op

den veya söz yahut basın hürriyetini (50) veya halkın sükûnetle toplanıp hükûmete şikâyetlerini bildiren arzuhaller göndermek hakkını takyit eyleyen hiç bir kanun yapamaz.

Madde: II

Silâh taşımak hakkı

Hür bir devletin emniyeti için iyi teşkilâtlanmış bir milise ihtiyaç bulunduğundan, halkın silâh edinmek ve taşımak hakkına tecavüz olunamaz.

Madde: III

Askerlerin yerleştirilmesi

Sulh zamanında, sahibinin muvafakatı olmadan hiç bir asker hususî bir eve yerleştirilemez; harp zamanında ise bu ancak kanunun gösterdiği şekillerde yapılabilir.

Madde: IV

Tevkif ve müsadereler, araştırmalar

Vatandaşların, şahıslarının, meskenlerinin, evrak ve eşyalarının lüzumsuz araştırma, tevkif ve müsaderelere karşı masun bulunmak hakları ihlâl edilemez. Bu hususta tanzim olunacak müzekkerelerin makul bir sebebi olması bir yemin veya şahadete istinat ettirilmeleri kesin ola-

---

cit., s. 104, dev.; — W. - F. Dood, Extraconstitutional limitation on legislative power, dans *Yale Law Rev.*, 1931, s. 71.

Bunun aksi, emergency doktrini, yani, müstacelen tedbirler alınmasını gerektiren ani bir tehlikenin mevcut bulunması keyfiyetinin, şahsî hürriyetlere konulacak takyidatı meşru kılması halî: Galland, op. cit., s. 115; — Willoughby, *Governmental organization in war time and after*, New-York, 1919; — Wambough, *War emergency legislation*, dans *Harvard law. Rev.*, t. XXX, s. 663; — Hough, *Law in wartime*, dans la même Revue, t. XXXI, s. 691.

(50) Z. Chaffee, *Freedom of speech*, New-York, 1920, s. 431; *Freedom of speech in war time*, dans *Harvard Law Rev.*, t. XXXII, s. 932, et XXXIII, p. 442; — Vance, *Freedom of speech and of the press*, dans *Minnesota Law Rev.*, t. II, s. 239; — Hart, *Power of government over speech and press*, dans *Yale Law journal*, t. XXIX, s. 411; — Carrol, *Freedom of speech and of the press in the federalist period: the sedition Act*, dans *Michigan Law Rev.*, t. XVIII, s. 615; *Freedom of speech and of press in war time*, dans la même Rev., t. XVII, s. 621; — E.-S. Corwin, *Freedom of speech and press under the first amendement*, dans *Yale Law Journal*, t. XXX, s. 48; — J.-P. Hall, *Free speech in war time*, dans *Columbia Law Rev.*, t. XXI, s. 524; — Richard H. Eliel, *Freedom of speech during and since the civil war*, dans *Amer. Pol. Science Rev.*, t. XVIII, s. 712.

rak araştırma yapılacak yerin, tevkif olunacak şahısların ve müsadere olunacak eşyanın tasrih edilmesi lâzımdır (51).

Madde: V

Cezaî sahada suçlandırmak, hususî mülkiyete riayet

İhbar (presentement) veya büyük bir jürinin ithamı (indictement) olmadan hiç kimseye mühim veya şerefsizliği mucip bir suç isnat olunamaz. Kara ve deniz ordularında yahut harp halinde veya umumî tehlike karşısında faaliyet halinde bulunurken milis teşkilâtında işlenen suçlar bu hükümden müstesnadır. Hiç kimsenin, aynı suç için, iki defa hayatı tehdit altına giremez ve şahsı zorlanamaz. (put in jeopardy of life or limb) hiç kimse, her hangi bir ceza dâvasında arzusu hilâfına şahadette bulunmağa icbar edilemez. Kanunî yollar takip edilmeksizin (Without due process of law) hiç kimse, hayatından, hürriyetinden ve mülkiyetinden mahrum edilemez (52). Hakkaniyete uygun bir tazminat ödenmeden hiç bir hususî mülkiyet âme hizmetine tahsis olunamaz (53).

Madde: VI

Cezaî takibatta hüküm

Cezaî takibatta, sanık, çabuk ve alenî olarak, suçun işlendiği ve hudutları daha önceden kanunla tesbit olunmuş devlet ve eyalet dahilinde teşekkül edecek bitaraf bir jüri tarafından muhakeme edilmek hakkından istifade eder. Kendisine isnat olunan suçun mahiyetinin ve ithamın sebebinin bildirilmesini, aleyhte şahitlerle yüzleştirilmeği, kanunî yollar dahilinde lehte şahitlerin celbini ve müdafaası için kendisine bir avukatın terfikini isteyebilir.

Madde: VII

Jüri tarafından muhakeme

Münaziünfih olan meblâğın 20 doları tecavüz ettiği common law da-

(51) W. -W. Willoughby, The supreme Court and unreasonable searches, dans Yale Law Journal, t. XXXVIII, 1929, s. 77; The Supreme Court and unreasonable searches, s. 590; — Wood, Scope of the constitutional immunity against searches and seizures, dans West Virginia Law Quarterly, t. XXXIV, s. 137.

(52) Bk.: Tâdil XIV ve not.

(53) W. -C. Plummer, Limitations to private property rights in the U. S., dans Annals of the American Academy of Politic. and Soc. Science, Mars 1930; — G. - H. Robinson, The public utility concept in America, dans Harvard Law Rev. t. XLI, s. 277; — Lewis, Eminent domain, 2 vol., 3. eme ed., Chicago. 1903; — C. - F. Randolph, Law of eminent domain.

valarında jüri tarafından muhakeme olunmak hakkı müemmindir. Bir jüri tarafından hükme raptedilmiş olan hiç bir hâdise, eğer common law kaideleri buna müsait değilse, Birleşik Devletler mahkemelerinin hiç birinde yeniden tetkik olunamaz.

Madde: VIII

Kefalet akçeleri, nakdi ceçalar, cezalar

Aşırı bir kefalet akçesi talep olunamaz, aşırı nakdi ceçalar verilemez, zalimane ve alışılmamış bir tarzda ceza verilemez.

Madde IX

Hakk tarafından muhafaza edilen haklar

Anayasada bazı hakların tadat edilmiş bulunması, halk tarafından muhafaza edilmekte bulunan diğer hakların inkârını veya takyidini tazammun eylediği şeklinde tefsir olunamaz (construed).

Madde: X

Devletlerin mahfuz hakları

İşbu anayasa ile, Birleşik Devletlere tevdi edilmemiş ve devletlere bırakılmamış olan haklar sırasıyla devletlere ve halka aittir.

Madde: XI

Kazaî salâhiyet

[5 Eylül 1794 de teklif olunmuş ve 2 Ocak 1798 de kabul edilmiştir].

Birleşik Devletlerin kazaî salâhiyeti birliğe dahil devletlerden birine karşı diğer bir devletin vatandaşları yahut yabancı bir devletin vatandaşları veya tebaası tarafından açılmış veya devam etmekte olan her türlü hak ve nisfet dâvalarına şâmil bulunduğu şeklinde tefsir olunamaz.

Madde: XII

Cumhurbaşkanının ve Başkan Muavininin seçimleri

[12 Aralık 1803 de teklif olunmuş; 25 Eylül 1804 de kabul edilmiştir]

Madde II nin birinci bölümünün 3 üncü fıkrasını tadil eder.

Madde: XIII

Kölelik

[18 Aralık 1865 de tasdik edilmiştir]

1. Ne Birleşik Devletlerde, ne de onların idaresine tâbi her hangi bir yerde kölelik ve angarya yoktur. Gereği veçhile suçü tebeyyün etmiş olan bir cürmün failinin cezalandırılması hali bu hükümden müstesnadır.

2. Kongre, gerekli kanunlar ısdar etmek suretiyle işbu maddenin tatbikını sağlamaya yetkilidir.

Madde XIV (54)

Şahsî hürriyetlerin teminatı. Âmme borçları

Bölüm: I

Vatandaşlık

Birleşik Devletler arazisinde doğup veya onun tabiiyetine geçip onun idaresine tâbi olan herkes Birleşik Devletlerin ve arazisinde ikamet etmekte olduğu devletin vatandaşıdır. Hiç bir devlet, Birleşik Devletler vatandaşlarının imtiyazlarını ve muafiyetlerini tahdit edici kanunlar yapamaz veya tatbik edemez. Hiç bir devlet bir kimseyi hukuka uygun şekiller haricinde (due process of law) (55) hayatından, hürriyetinden ve

(54) H. Flack, The adoption of the XIV nth Amendment, dans John Hopkins University Studies in histor. and politic. Science, t. XXVI, 1908; — C. -R. Pence, The construction of the XIV nth Amendment, dans American Law Rev., t. XXV, s. 536; — H. Brannon, A treatise on the rights and privileges guaranteed by the XIV nth Amendment to the Constitution of the U. S., 1901; — W. Collins, The fourteenth Amendment and the States, Boston, 1912; — Stimson, The American Constitution; sa it protects private rights, New-York, 1923; — F. Swayze, Judicial construction of the XIV nth Amendment, dans Harvard Law Rev., t. XXVI; — Ch. Warren, The new "liberty" under the XIV nth Amendment, dans la même Revue, t. XXXIX, s. 401.

(55) "Due process of law" ilk önceleri "Kanun tarafından tespit edilmiş usul" (legal process) şeklinde anlaşılmakta idi; o suretle ki bu sadece icra kuvveti için bir hudut mahiyetinde idi. Yüksek divanın 1875 de verdiği bir karara göre de "due process" den maksat devletin kanun ve nizamlarına uygun usuldür. (Walter vs. Sauvenet, 92, U. S., 90). Bu anlayışa uygun olarak Bk.: Yung, Introduction to the science government, 1839, s. 190; — King, Commentaries on the law and true construction of the federal Constitution, 1871, s. 329; — L. - J. Howe, The meaning of "due process of law" prior to the adoption of the fourteenth Amendment, dans Columbia Law Rev., t. XVIII, 1930, s. 583.

Buna mukabil, XIV üncü tadinin kabulünden sonra, ve Oobley'in tesirile (Constitutional limitations, 1868) Yüksek Divanın içtihadı "due process" in. İngiliz ve Amerikan hukuk sistemlerinin ihtiva ettikleri bazı an'anevi prensiplerden müteşekkil olduğu, bu sıfatla kanun vazınının da, onu kabul mecburiyetinde bulunduğu ve bu usule riayetsizliğin kanunların Anayasaya uygunsuzluklarını tevliid edeceği merkezinde idi. Ancak, Yüksek Divana göre "due process of law" ı şart koşmakla XIV üncü tādil şahısların sadece medenî haklarını korumaktadır: "Bu himayeden siyasî haklar veya hükümet şekliyle alâkalı haklar hariç bırakılmıştır." Yüksek Divan, ex parte Virginia, 100, U. S. (1880), 339) Bk.: Barvier vs. Conelly (113, U. S. (1885), 27). Burada, Yüksek Divan tarafından bu suretle himayeye mazhar hakların tādādında yalnız medenî haklar bahis mevzuudur. Esasen Yüksek Divan "due proces of law" hakkında vâzih bir fikir ileri sürmekten istinkâf etmektedir: Pound, The administra-

mülkiyetinden mahrum bırakamaz ve idaresine tâbi her hangi bir kim-seden müsavat dairesinde kanunların himayesini esirgeyemez.

tive application of legal standards, dans American Bar Association Reports, 1919, s. 457: "Burada, her zaman ve her yerde tatbik edilebilecek neticeler istihraç olu-nabilecek mücerred bir mefhum mevzuubahis değildir. Bu, mahkemeye rehberlik etmek için bir kıstastır, ve bu kıstas kanunun tatbik mevkiine girdiği zaman, me-kân ve efkârı umumiye şartlarına göre, istimal olunur.". Galland, Le contrôle judi-ciaire de la constutionnalité des lois aux États-Unis. La méthode americaine de pro-tection des libertés individuelles, Paris, 1932, s. 52, 73; -- Ed. Lambert. Le gou-vernement des juges, s. 40; -- Cooley, Constitutional limitations, 1868; -- Mc. L. P. Gehee, Due process of law under the federal constitution, 1906; -- H. Taylor, Due process of law and the equal protection of the laws, Chicago, 1917; -- R.-L. Mott, Due process of law; a historical and analytical treatise on the priciples and me-thods followed by the courts in the application of the conceet of the "Law of the Land", Indianapolis, 1926; Grant, The natural law back ground of Due process, dans Columbia law Rev., t. XXXI, s. 56; -- E.-S. Corwin, the doctrine of Due process of law before the civil war, dans Harvard Law Rev., t. XXIV, Mars 1911; The sup-reme court and the XIV nth Amendement, dans Michigan Law Review, t. VII, s. 643; -- R.-P. Reeder, The due process clause and the substance of individual rights, dans University of Pensilvania Law Review, t. LVIII, s. 191; Constitutional and extra-constitutional limitations, dans la même Revue, t. XLI; -- A. -M. Kales, New methodes Due Process cases, dans Americ. Polit. Sc. Rev., t. XII, 1912, s. 341; -- C.-M. Hough, Due Process today, dans Harvard Law Rev., t. XXX, 1919, s. 218; -- F.-W. Bird, The evolution of Due Process of law in the decision of the Supreme Court, dans Columbia Law Rev., t. XIII, s. 37; -- E.-C. Hall, Due Process of law and class legislation, dans American Political Sc. Rev., t. XII, s. 341.

Bu mefhumun teşrii meclislerin tedvin salâhiyetine vazettikleri tahdit hak-kında: E. Frend The police power, public policy and constitutional rights, Chicago, 1904; Standards of american legislation, Chicago, 1926.

XIX uncu Yüzyıl zarfında, Anayasanın mülkiyete bahşettiği himayeyi diğer kıy-metlere de teşmil etmek için Amerikan mahkeme içtihatları bu mefhumu son dere-ce genişletmişler ve bu yüzden aynı haklarla şahsî haklar arasındaki fark gayrı vâzih bir şekil almıştır. Şahsî haklar, gayrı menkuller (real estate), menkul mal-lar (goods) dan müteşekkil "maddî mülkiyet" yanında, sahipleri için bir kıymet ifade ettikleri takdirde, hattâ, behemahal doğrudan doğruya mâmeleke dahil olma-salar dahi, çok mütenevvi birtakım hukukî vaziyetlerden müteşekkil bir de "gayri maddî mülkiyet" adında diğer bir çeşit mülkiyetin mevcudiyeti kabul edilmektedir. Yüksek Divan: bir mukavelenin (omnium commercial Co. vs. U. S., 261, U. S. 502), tiyatro biletlerini ikinci elden satmak mesleğinin (Tyson vs. Banton, 273, U. S. 418), bir teşebbüsün sahip olduğu iyi şöhretin (Menendez vs. Holt, 128, U. S., 514), ešham sahipleri için idare meclislerini intihap etmek hakkının, vatandaşlar için mahkemeye müracaat hakkının, bir fabrikatöre yapılan siparişin ve hattâ "beyaz ırka mensup olmak keyfiyetinin" (Plessy vs. Ferguson, 168, U. S., 537; Buchanan vs. Warley, 245, U. S., 60); mülkiyet hakkının mevzuu olabileceğini kabul eylemiştir.

Bölüm: II

Temsilcilerin nüfusa nisbeti

Anayasanın madde I, Fıkra 2, § 3 değiştirmektedir.

Bölüm: III

Âmme hizmetlerine ehliyetin şartları

Kongre üyesi, Birleşik Devletler memuru, bir devletin teşriî meclisinin üyesi veya bir devletin idarî yahut adlî memuru sıfatıyla, Birleşik Devletler anayasasına sadakat yemini ettikten sonra, işbu kanun hükümlerine karşı bir isyana veya ayaklanmaya iştirak eden veya Birleşik Devletlerin düşmanlarına yardım veya kolaylık gösteren her hangi bir kimse ne kongrede senato üyesi veya temsilci ne Cumhurbaşkanı ve Başkan muavini seçimlerinde seçmen ve ne de Birleşik Devletlere veya bir devlete ait mülkî veya askerî bir memur olabilir. Ancak, kongre her iki meclisin üçte iki çoğunluk reyiyile bu ehliyetsizliğe nihayet verebilir (56).

Bölüm: IV

Âmme borcunun teminatı

[Bk.: Anayasa: Madde IV fıkra 1].

Bir isyan veya ayaklanmanın tedibinde sebkât eden hizmetlere mukabil verilen aylıkların ve ikramiyelerin ödenmesi için girişilen borçlarda dahil olmak üzere Birleşik Devletlerin kanunî şekilde taahhüt ettikleri âmme borcunun iade edilmemesi mevzuu bahis olamaz. Ancak, ne Birleşik Devletler, ne de her hangi bir devlet, Birleşik Devletlere karşı vaki olan bir isyan veya ayaklanmaya yardım için girişilen her hangi bir borç veya taahhüdü veyahut kölelerden mahrum kalmak veya bunlara hürriyetlerinin iade edilmesi dolayısıyla her hangi bir tazminat talebini üzerine alamazlar veya ödeyemezler. Bu kabil bilcümle borçlar, taahhütler ve talepler gayri kanunî ve hükümsüz addolunur.

Madde: XV

Oy hakkı (57)

[30 Mart 1870 de tasdik olunmuştur]

[Bk.: Anayasa: Kısım I, Bölüm 1, 2].

Ne Birleşik Devletler ne de her hangi bir devlet tarafından, Birleşik

(56) İşbu ehliyetsizlik 6 Haziran 1868 tarihli bir kanunla kaldırılmıştır.

(57) —. -M. Mathews, Legislative and judicial history of of the fifteenth Amedement, Baltimor, 1909; — J. Rose, Negro suffrage. The constitutional point of view, dans American political Science Rev., 1906, s. 16.

Devletler vatandaşlarının oy hakları, ırk, renk veya geçmişte köle vaziyetinde bulunmak hasebiyle ortadan kaldırılamaz veya tahdit olunamaz.

Madde: XVI

Gelir vergisi

[25 Şubat 1913 de tasdik olunmuştur]

Kongrenin, muhtelif devletlere tevzi etmeden ve hiç bir ihşai kayda tâbi olmadan hangi kaynaktan gelirse gelsin gelirler üzerinde vergiler tahakkuk ve tahsiline salâhiyeti vardır (58).

Madde: XVII

Senato üyelerinin seçim usulü

[31 Mart 1913 de tasdik olunmuştur]

[Anayasanın Kısım 1, Bölüm 3 ü tadil etmektedir].

Madde: 1. Birleşik Devletlerin senatosu her devletin, o devletin halkı tarafından altı yıl için seçilen, iki senato üyesi tarafından teşekkül eder: Her senato üyesinin bir oyu vardır. Her devlette, seçmenler, o devletin teşriî meclisinin en kalabalık kamarasını seçmenlerde aranan vasıfları haiz bulunmalıdırlar.

2. Eğer, bir devletin senatodaki temsilcileri arasında inhilâller vaki olursa işbu devletin icra otoritesi bu münhalleri doldurmak üzere seçim emri (writs) verir; bununla beraber, bir devletin teşriî meclisi, işbu devletin icra otoritesine, teşriî meclisin tesbit edeceği usul dairesinde halk seçim yoluyla bu münhalleri kapayınca kadar, muvakkat temsilci tayini salâhiyetini verebilir.

3. İşbu tadil, anayasanın bir maddesi olarak tatbik mevkiine girmeden önce seçilmiş senato üyelerinin seçimlerine veya temsil sürelerine şâmil olduğu şeklinde tefsir edilemez.

Madde: XVIII

Alkollü içkiler memnuiyeti (59)

[1917 de teklif ve 29 Ocak 1919 da tasdik olunmuştur]

Bölüm: 1. İşbu maddenin kabulünden bir yıl sonra, Birleşmiş Mil-

(58) İşbu tadil, yüksek divanın, gelir vergisinin bir "vasıtasız vergi" olduğu ve tevzi edilmeden tahsil olunamayacağı hakkında verdiği bir karar üzerine yapılmıştır (K. I, B. IX, § 4): S. Pennoyer, The income tax decision and the power of the Supreme Court to nullity acts of Congress, dans American Law Review, t. XXIX, 1895.

(59) Yüzde birbuçuktan fazla alkollü ihtiva eden her nevi içkiyi meneden

letler dahilinde ve onun idaresine tâbi arazide müskir içkilerin imali, satışı veya nakli ve Birleşik Devletler hudutları dahiline ithali ve ihracı memnudur.

2. Kongre ve bilcümle devletler ısdar edecekleri mütemmim mevzuatla işbu maddenin tatbikini sağlamağa salâhiyettardır.

3. İşbu tadil, bilcümle devletlerin teşrii meclislerince, kongre tarafından devletlere tebliğinden itibaren yedi yıl zarfında anayasayı tadil eylediği anayasaca tesbit edilen şekilde kabul olunmadığı takdirde hükümsüz kalır.

Madde: XIX

Kadınların oy hakkı (60)

[20 Ağustos 1920 de tasdik olunmuştur]

Bölüm: 1. Birleşik Devletler vatandaşlarının oy hakları ne Birleşik Devletlerce ne de her hangi bir devlet tarafından cinsiyet dolayısıyla tahdit olunamaz.

2. Kongrenin, gerekli mevzuat ile işbu maddenin tatbikini sağlamağa salâhiyeti vardır.

Madde: XX

Kongrenin kamaralarının ve Cumhurbaşkanının faaliyete başlamaları

[Kongre tarafından Şubat 1932 de kabul edilmiş ve Ocak 1933 de tasdik olunmuştur]

Bölüm: 1. Cumhurbaşkanının ve Başkan Muavininin vazifeleri 20 Ocak öğle üzeri nihayet bulur; senato üyelerinin ve temsilcilerin vazifeleri işbu madde talik edilmemiş olsa idi hangi yıllarda nihayet bulacak idiyse o yıllarda 3 Ocak öğle üzeri nihayet bulur; onları istihlâf edenlerin vazifeleri bu tarihten başlar.

2. Kongre, her yıl en az bir defa toplanır; bu toplantı, kongre bir kanunla başka bir gün tesbit etmemişse 3 Ocak öğle üzeri başlar.

Volstead Act. İşbu içkiler müsekkir oldukları için değil, fakat Kongrenin memnuiyeti müessir kılmak için bu cihetin tesbitini lüzumlu bulmasından dolayı Yüksek Divanca makbul addolunmuştur : Jhon Allen Krout, The origins of prohibition (1905) — Mc. Bain, Prohibition legal and illegal, 1930; — A. E. Stevenson, State rights and national prohibition, 1926 (Bu kitap, XVIII inci tâdilün Anyasaya aykırı olduğu çünkü Anayasanın kabulü sırasında Devletlerin egemen buldukları ve Anayasanın gayelerinden birinin de bu egemenliği korumak teşkil ettiği fikrini müdafaa eder).

(60) C. -C. Catt et N. -R. Shuler, Women suffrage and politics, New-York, 1923.

